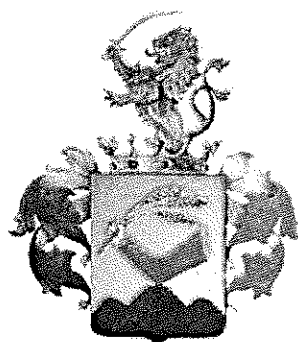

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

Kisújszállás Város Önkormányzata

2018 - 2022

Kisújszállás Város Önkormányzatának Képviselő-testülete elfogadta
a 308/2018. (XII. 20.) számú önkormányzati határozatával

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
A program háttere.....	3
Küldetésnyilatkozat.....	4
A település bemutatása.....	5
Helyzetelemzés.....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	10
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	35
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	46
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	52
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	59
8. Helyi partnerség.....	67
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	69
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	70
1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	70
2. A beavatkozások megvalósítói	71
3. Az intézkedési területek részletes kifejtése	73
4. Összegző táblázat - Intézkedési Terv.....	85
5. Megvalósítás	86
6. A program nyilvánossága	91
7. Kötelezettségek és felelősségi körök	91
8. Elfogadás módja és dátuma	92

Bevezetés

A program háttere

Az esélyegyenlőség a társadalom minden tagja számára alapvető érték. Elérendő cél, hogy **megkülönböztetés nélkül mindenkinek esélye legyen** a munkavállalásra, a jó minőségű szociális és egészségügyi ellátásra, a lakhatási, oktatási és képzési szolgáltatások elérésére, igénybevételére függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal élő, milyen a vallási vagy világnézeti meggyőződése, származása vagy anyagi helyzete. Az egyenlő bánásmód követelményeinek érvényesülése és az esélyegyenlőség előmozdítása az Európai Unió és a hazai társadalom elvárása. Az Országgyűlés elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, valamint kinyilvánította, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami feladat.

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelettel Kisújszállás Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Jelen program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére.

A program felépítése

Az esélyegyenlőségi program *helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll.*

A *helyzetelemzés célja* annak megállapítása, hogy a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok a teljes lakossághoz viszonyítva milyen jövedelmi, foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, területi, egészségügyi mutatókkal rendelkeznek, és ezek alapján település milyen esélyegyenlőtlenségi problémákkal küzd.

A helyzetelemzés alapján *intézkedési tervet* kell készíteni. A helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében a településeknek beavatkozásokat kell tervezniük.

Az esélyegyenlőségi program felülvizsgálata

A helyi esélyegyenlőségi programot öt évre kell tervezni. Időarányos megvalósulását, illetve a helyzetelemzésben feltártak esetleges megváltozását kétfévente át kell tekinteni, és a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni.

A program céljai

A program prioritásai (szinergiában a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia *felzárkózás-politikai céljaival*):

- csökkenjen a szegénységben és társadalmi kizáródásban élők aránya,
- csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átöröklésének tendenciái,
- csökkenjenek a hátrányos helyzetű és nem hátrányos helyzetű csoportok közötti társadalmi különbségek.

A program kiterjed:

- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A megvalósítás során érvényesítendő körülmények a településen:

- a szegregációmentesség;
- a diszkriminációmentesség;
- a társadalmi integráció;
- a minőségi oktatáshoz való hozzáférés biztosítása;
- a megkülönböztetés tilalma;
- az egyenlő bánásmód betartása;
- az emberi méltóság tiszteletben tartása,
- a társadalmi szolidaritás.

Küldetésnyilatkozat

Kisújszállás Város Önkormányzata:

- az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során, intézményfenntartói szerepkörében, pályázóként és a közpolitikák alakítójaként érvényesíti;
- az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet kapjanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is;

- elkötelezett az egyenlő esélyek biztosítás iránt: minden lakos számára lehetővé kívánja tenni, hogy megkülönböztetés nélkül dolgozhasson, tanulhasson és élhessen a településen;
- a képviselő-testület és szervei döntésein keresztül is kifejezi elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén;
- a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a társszervekkel, civil szerveződésekkel, egyházzal, önszerveződésekkel, társulásaival, egyesületeivel és alapítványaival együttműködve közösen törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén;
- ösztönözi a hátrányos helyzetű csoportokat és egyéneket, hogy vegyenek részt a helyi közösség életében;
- esélyegyenlőségi politikáját minél szélesebb körben megismerteti a helyi munkáltatókkal, munkavállalókkal, a helyi polgárokkal és a partner szervezetekkel.

A település bemutatása

Elhelyezkedés

Kisújszállás ősi kun település, egyike a „nagykun szállásoknak”. A város Jász-Nagykun-Szolnok megyében, az Alföld szívében található, mely az észak-alföldi régióhoz tartozik, és Karcaggal, Berekfürdővel, Kunmadarassal, Kenderessel együtt alkotja a Karcagi Kistérséget. A 4-es számú főközlekedési út mellett, a Budapest-Nyíregyháza vasútvonal mentén fekszik, ezáltal könnyen megközelíthető. Kisújszállás tipikus alföldi település hangulatos utcáival, zugaival, a tájba épülő kerti gazdálkodással.

A település alapvetően **mezőváros**, amely fejlett, és nagy múltú iskolahálózattal, de iparral, kereskedelemmel is rendelkezik, illetve számos szolgáltatással várja a látogatókat.

Demográfia

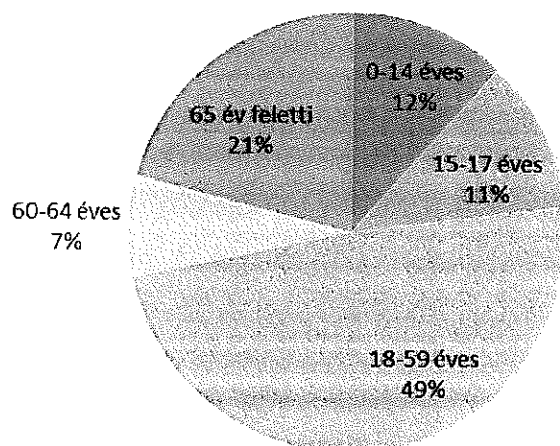
Az állandó népesség száma 2008. évben 12.086 fő volt, mely 2016. évre 11.319 főre csökkent. A város népessége az elmúlt évek során folyamatos csökkenést mutat. Kisújszállás az idősödő települések közé tartozik. Az utóbbi évek adatai alapján megfigyelhető a 65 év feletti lakosok számának folyamatos emelkedése, a 14 év alatti gyermekek számának csökkenése. A 2008. évi 1.957 főről 2016-ra 2.166 főre emelkedett a 65 év felettiiek száma, míg a 0-14 évesek száma ugyanezen időszakban 1.786 főről 1.521 főre csökkent.

Állandó népesség számának változása, valamint az öregedési index (száz 0 -14 évesre jutó 65-x éves)

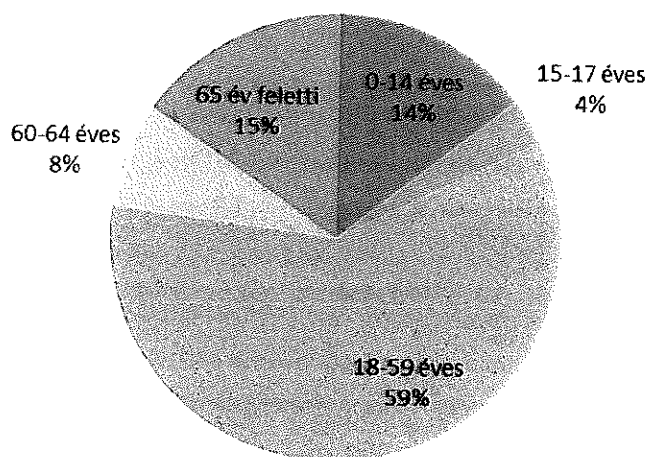
év	állandó népesség száma (fő)	állandó népesség számának változása az előző évhez viszonyítva (%)	állandó népesség számának változása 2008. évhez viszonyítva (%)	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2008	12 086			1 957	1 786	109,57
2009	12 013	-0,99	-0,99	2 002	1 728	115,86
2010	11 908	-0,99	-0,98	1 996	1 689	118,18
2011	11 802	-0,99	-0,97	2 003	1 654	121,10
2012	11 682	-0,99	-0,96	2 011	1 605	125,30
2013	11 617	-0,99	-0,96	2 051	1 567	130,90
2014	11 493	-0,99	-0,95	2 088	1 535	136,03
2015	11 419	-0,99	-0,94	2 130	1 518	140,32
2016	11 319	-0,99	-0,94	2 166	1 521	142,41

Forrás: Teir, KSH-TSTAR

Állandó népesség – nők (2016.)

Állandó népesség – férfiak (2016.)

Nem jellemző nagyarányú beköltözés a városunkba. A korábbi években főként a Nyírségből néhány roma család a jobb élet reményében megtelepedett nálunk, azonban közülük többen rövid időn belül más városba költöztek, az itt maradók közül sokan pedig még a mai napig sem létesítettek állandó lakóhelyet Kisújszálláson.

Belföldi elvándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	177	241	-64
2009	171	193	-22
2010	164	195	-31
2011	155	199	-44
2012	128	194	-66
2013	193	193	0
2014	166	264	-98
2015	167	198	-31
2016	211	271	-60

Forrás: Teir, KSH-TSTAR

Az alacsony születésszám önmagában jelentős **lakosságcsökkenést vetít előre**, ami az elköltözéssel párosulva drasztikus méretet ölthet. Városunkban a halálozások száma 2008. évtől évről évre meghaladja az élve születések számát. A népességszám visszaesésének hosszú távú következményeivel kell számolni, hiszen a csökkenés nem csak átmeneti jelenség. A demográfiai változások a város növekedését, fejlődését tartósan meghatározhatják.

Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	113	177	-64
2009	103	151	-48
2010	96	165	-69
2011	93	153	-60
2012	103	155	-52
2013	95	162	-67
2014	95	131	-36
2015	97	150	-53
2016	123	166	-43

Forrás: Teir, KSH-TSTAR

Az adatokból ugyan nem derül ki, de megállapítható, hogy a 18 és 59 év közötti kisújszállási állandó lakóhellyel rendelkező lakosok egy jelentős része *életvitelszerűen* nem Kisújszálláson tartózkodik. Sok fiatal felsőoktatásban vesz részt, és sokan nagyobb városban, vagy a fővárosban vállalnak munkát, ahol ismerősnél, rokonoknál vagy albérletben tartózkodnak, ezért nem akarnak, vagy nem tudnak ott állandó lakosként bejelentkezni. A diplomát szerző fiatalok ritkán térnek haza, a nagyobb városokban, régióközpontokban találják meg boldogulásukat, vagy külföldre mennek nyelvtanulás és munkavállalási céllal.

Megjósolható, hogy a fiatal korosztály elvándorlásával tovább folytatódik Kisújszálláson a népességsökkenés, az itt maradó lakosság összetételében pedig túlnyomó többségben lesznek az idősebb korcsoport tagjai.

Természetes és épített környezet

Kisújszállás igazgatási területének nagysága 20.527 ha, ebből 18.074 hektárt foglalnak el a termőterületek. A mezőgazdasági termelés a meghatározó. A város termőterületének talaja több típusba tartozik.

A *lakások száma* 4718 db (2016. évi adat), melynek 100 %-a a villamos hálózatba, 100%-a az ivóvízvezeték hálózatba bekapcsolt. A csatornázottság mértéke a városban közel 100 %-os, valamint önálló szennyvíztisztító teleppel is rendelkezik a település, kihasználtsága közel 100%-os.

Befejeződött az uniós támogatással, társulási keretek között megvalósult ivóvízminőség javító program, így a lakosság számára biztosított az egészséges ivóvízellátás.

2011-ben uniós támogatású állami beruházás keretében elkészült a 4-es számú főút elkerülő szakasza, így a város környezeti terhelése jelentős mértékben csökkent annak ellenére is, hogy az elkerülő szakasz az uralkodó szélirány felől kerüli meg a várost.

A városban működik *tömegközlekedés*, több autóbuszjáratot is üzemeltet egy erre a feladatra szerződött cég. Azonban a település kisvárosias jellegéből adódóan a legelterjedtebb a kerékpáros közlekedés.

Kisújszállás *belvízveszélyes területen* található, ezért kedvezőtlen, hogy sok eredetileg talajvíz elleni szigetelés nélküli ház épült a városban az 1970-es évek előtt. Az utólagos talajvíz elleni szigetelések sok esetben nem tökéletesek, vagy a régebbi alászigetelések tönkrementek, ezért sok a nedves, dohos épület. A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű lakosság többsége ilyen épületekben lakik.

A korábbi városi hulladéklerakó a külterületen található, míg az azt megelőzően üzemelő a vásártér mellett. A két korábbi hulladéklerakó rekultivációja 2012-ben megtörtént a Karcagi Többcélú Kistérségi Társuláson keresztül uniós forrásból. A kommunális hulladékot jelenleg a karcagi hulladéktelepre szállítják, azonban a városban 10 gyűjtőszigeten van lehetőség a hulladék szelektív gyűjtésére is. Mindemellett az illegális szemétkerakás folyamatosan problémát okoz.

Értékeink, küldetésünk

Kisújszállás Város Önkormányzatának *célja*, hogy a várost élhetőbb mezőgazdasági kisváros képére formálja, és megtartó erejét növelje. Meg kell találnia a helyét a napjainkban alakuló járási hálózatban, és szembe kell néznie a kihívásokkal annak érdekében, hogy fejlesztések minél nagyobb számban valósulhassanak meg a további években is európai uniós és hazai pályázati források bevonásával.

Fontos feladatunknak tekintjük a *vállalkozások fejlesztésének ösztönzését* azáltal, hogy az ipari területek fejlesztése mellett fejlesztjük az önkormányzat és a vállalkozások közötti információáramlást, és a meglévő ipari, szolgáltató vállalkozások érdekeinek figyelembevételével előtérbe helyezzük a fejlesztéseket. A mezőgazdasági vállalkozások fejlesztési elképzeléseivel összehangolva olyan pályázatok beadásában nyújtunk támogatást, amelyek a feldolgozóipari létesítmények telepítésére irányulnak, valamint a megújuló energiaforrások felhasználásával, kiaknázásával összefüggenek.

A város *versenyképességének javítása* érdekében szükséges a közintézmények, a szolgáltatók és a közterületek minél nagyobb arányban történő komplex akadálymentesítése, a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, a közbiztonság színvonalának megőrzése, lehetőség szerint emelése, komplex kínálatot nyújtó szolgáltatások letelepedését elősegítő beavatkozások előkészítése, elvégzése, színvonalas szabadtéri programok szervezése valamennyi korosztály számára.

A fejlesztések szem előtt tartása mellett nem feledkezhetünk el azonban hagyományaink megőrzésének fontosságáról, a kulturális és építészeti értékeink megőrzéséről és védelméről sem.

A célok elérése érdekében a város lakóinak összefogására, együtt gondolkodására van szükség.

A látható források alapján a következő területeken hajthatók végre fejlesztések:

- energetikai fejlesztések, a környezetvédelem előtérbe helyezésével, az infrastruktúra minőség javításával, környezetvédelmi fejlesztések,
- a gazdaság versenyképességének fejlesztése,
- a turizmus fejlesztése,
- városrehabilitáció, hagyományőrzéssel, élhetőbb, pihenőváros kialakítása,
- oktatási infrastruktúra fejlesztése a humán erőforrás versenyképességének javításával,
- kommunális infrastruktúra fejlesztések.

Helyzetelemzés

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

- Magyarország Alaptörvénye XV. cikk
- Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény
- 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról
- Az emberi erőforrások minisztere 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelete a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól
- 31/2007. (II. 28.) Korm. rendelet a területfejlesztéssel és a területrendezéssel kapcsolatos információs rendszerről és a kötelező adatközlés szabályairól

A HEP által figyelembe vett alapelveket kiválóan rögzíti Magyarország Alaptörvényének XV. cikke: (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes. 12 (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. (3) A nők és a férfiak egyenjogúak. (4) Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti. (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

- Kisújszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének **8/2015. (II.27.) önkormányzati rendelete** a szociális és gyermekvédelmi támogatásokról

2015. március 1. napjától hatályos rendelet egyesíti az önkormányzat által a szociális és gyermekvédelmi területre alkotott helyi szabályokat.

Az ellátó rendszerek egyre több követelménynek kell megfelelnie a különböző élethelyzetekből, a lakhatásból, a betegségből, a fogyatékosságból eredő szükségletek, eltartottak és gyermekek gondozásához kapcsolódó költségek emelkedése miatt, ezért a helyi szabályokat és ezek hatásait folyamatosan vizsgáljuk. A rendeletet az eredményesség és hatékonyság érdekében, a felmerülő igények alapján szükség szerint, de évente legalább egy alkalommal felülvizsgáljuk.

A Képviselő-testület a helyi szabályozási tevékenysége során az esélyegyenlőségi szempontokat is figyelembe veszi.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- *2018. évi költségvetési koncepció* (258/2017. (XI. 30.) számú önkormányzati határozat)
- *Gaál Kálmán Gazdasági Program* (65/2015. (III. 31.) számú önkormányzati határozat)

Kisújszállás Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2015. március 31-ei ülésén vizsgálta felül 2010-2014. évekre szóló gazdasági programját. 65/2015. (III. 31.) számú önkormányzati határozata szerint a 171/2012. (IV. 24.) számú önkormányzati határozatával elfogadott Gaál Kálmán Gazdasági Programot a ciklusidő végéig, illetve azon átnyúlóan a határozat melléklete szerint kiegészítette.

- *Szociális Szolgáltatástervezési koncepció* (33/2016. (V. 19.) KTT. sz. határozat)

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 92.§ (3) pontjában foglaltak szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. A (4) pont vonatkozásában a koncepció tartalmazza különösen a lakosságszám alakulását, korösszetételét, a szolgáltatások iránti igényeket, az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról, a szolgáltatások működési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit, valamint az egyes ellátott csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedély betegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

Kisújszállás Város Önkormányzata 2004-ben fogadta el Szociális Szolgáltatástervezési koncepcióját. 2008. január elsején azonban a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás átvette az önkormányzattól szociális és gyermekjóléti feladatokat ellátó intézményét, ezért azzal egyidejűleg hatályon kívül helyezte a Képviselő-testület 2004-es koncepcióját. 2008. január 1. óta a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója az irányadó, melynek felülvizsgálatában, elfogadásában Kisújszállás Város Önkormányzatának Képviselő-testülete is részt vesz.

- ***Integrált Városfejlesztési Stratégia*** (270/2015. (XI.26.) számú önkormányzati határozat)

Kisújszállás Város Önkormányzata 2007-ben készítette el stratégiai szemléletű, megvalósítás-orientált tervezési dokumentumát, amely meghatározza a város középtávú városfejlesztési gondolkodását. Újszerű eleme, hogy a helyzetértékelésre alapozó fejlesztési célok, irányok meghatározásán túl megvalósítási elemeket is magába foglal. Ilyenek például a forráskoordináció, ingatlangazdálkodási terve, amelyek nemcsak a város szándékain múlnak, hanem az adott piaci környezeten és a város számára elérhető támogatási, pályázati források által kínált lehetőségeken is. Olyan tervezési szemléletet jelenít meg, mely ötvözi a különböző szakpolitikai megközelítéseket (gazdaságfejlesztés, környezeti fejlesztés, közlekedésfejlesztés, társadalmi célok megvalósítása), összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait az önkormányzat városfejlesztésben meghatározó és döntéshozó szerepe mellett. A dokumentum aktualizálása 2010-ben, majd 2015-ben történt meg.

- ***Kisújszállás Város helyi építési szabályzata és szabályozási terve*** (12/2012. (III. 5.) számú önkormányzati rendelet)

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6. §-a alapján Kisújszállás Város Önkormányzata településrendezési feladatát a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési terv elkészíttetésével és elfogadásával látja el. A jelenleg hatályos TRT felülvizsgálatára 2011. évben került sor.

Kisújszállás Város helyi építési szabályzata a módosító 23/2013. (VIII. 30.), 25/2014. (VIII. 29.), 6/2015. (II. 27.), 35/2015. (XII.18.), 22/2016. (IX.30.), 25/2017. (XII.21.) és 10/2018. (III.29.) önkormányzati rendeletekkel 2018. március 31-től hatályos egységes szerkezetben.

- ***Kisújszállás Város Településszerkezeti terve*** (72/2012. II. 28.) számú önkormányzati határozat)

Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. §-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett.

A településszerkezeti tervet 320/2013. (VIII.29.) és 30/2017 (XII.21.) önkormányzati határozat gazdaságfejlesztés segítő módosításokkal jóváhagyta.

- **Kisújszállás Településfejlesztési Koncepciója** (18/2000. (III. 6.) számú önkormányzati határozat)

Az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósult biztosító és a településrendezését is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Karcagi Kistérség településeinek (Berekfürdő, Karcag, Kenderes, Kisújszállás, Kunmadaras) önkormányzati képviselő-testületei a kistérségek összehangolt fejlesztések előmozdítása, valamint együttműködéssel, forrásaik célszerű és optimális felhasználásával magasabb szintű ellátás, szolgáltatás biztosítása érdekében 2011. szeptember 28-án jogi személyiséggel rendelkező többcélú kistérségi társulás létrehozásában állapodtak meg.

A Társulás neve: **Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás**

A Társulás biztosítja a szociális alap- és szakosított ellátások közül a következőket: tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, nappali ellátás (idősek klubja, fogyatékos személyek nappali ellátása, az ápolást, gondozást nyújtó intézmény), idősek otthona.

A Társulás biztosítja a gyermekjóléti alapellátások közül a következőket: gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde), gyermekek átmeneti gondozása

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) adatbázisaiból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze, valamint felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait és a szakemberek tapasztalatait is.

A romák helyzetének vizsgálatakor felmerülő alapprobléma, hogy **hivatalos etnikai adatok nem**, vagy csak korlátozott mértékben állnak rendelkezésre. A 2001-es népszámláláskor Kisújszálláson 201 fő, a 2011-es népszámláláskor 470 fő vallotta magát romának. A 2010. évi cigány kisebbségi választó jegyzékre 272 fő regisztrált, a 2014. évi önkormányzati választások során a roma nemzetiségi választói jegyzékbe 468 fő regisztrálta magát. Becslések alapján a hivatalos nyilvántartásokban szereplőnél számottevően magasabb a romák aránya a lakónépességben, identitásukat azonban nem vállalják.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nemcsak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység **összetett jelenség**, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0-17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

2017-ben a magyarok 14,5 százaléka élt anyagi nélkülözésben – derül ki az Eurostat előzetes adataiból. 2016-ra még 16,2 százalékot mért az uniós hivatal.

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

A KSH adatai szerint az utolsó, 2011. évi népszámlás során Magyarországon 315.583 fő vallotta magát cigány (romai, beás) nemzetiségűnek, a magyar népesség 3,2%-a, mely arány a 2001. évi népszámlás során 2% volt.

Kisújszálláson a 2011-es népszámláláskor 470 fő, a népesség 3,9 %-a vallotta magát romának, mely arány a 2001-es népszámláláskor 201 fő, a népesség 1,6%-a volt.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A **szegénység** számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermeklétszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy számban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek és - tapasztalataink szerint - a romák.

A KSH 1991 óta évente közli a létminimum értékét. Ez a küszöbérték egy olyan összeg, amely a hivatal megfogalmazása szerint „a társadalom adott fejlettségi szintjén konvencionálisan megfelelőnek minősülő szükségletek kielégítését” biztosítja.

Létminimum értékek

Háztartástípusok	1990	2000	2010	2011	2012	2013	2014
Egy háztartásra számítva (Ft/háztartás/hó)							
Aktív korúak háztartásai							
1 felnőtt	7 053	34 475	78 736	83 941	85 960	87 510	87 351
1 felnőtt 1 gyermekkel	10 977	56 884	129 914	138 503	141 834	144 392	144 129
1 felnőtt 2 gyermekkel	14 849	74 121	169 282	180 473	184 814	188 147	187 805
2 aktív korú felnőtt	12 509	60 331	137 788	146 897	150 430	153 143	152 864
2 felnőtt 1 gyermekkel	16 618	82 740	188 966	201 458	206 304	210 024	209 642
2 felnőtt 2 gyermekkel	20 296	99 978	228 334	243 429	249 284	253 779	253 318
2 felnőtt 3 gyermekkel	23 048	113 768	259 829	277 005	283 668	288 783	288 258
Nyugdíjas korúak háztartásai							
Egytagú	4 998	31 028	70 862	75 547	77 364	78 759	78 616
Kéttagú	8 766	53 436	122 041	130 109	133 238	135 641	135 394
Háromtagú	12 790	75 845	173 219	184 670	189 112	192 522	192 172
2 felnőtt 3 gyermekkel	4 610	22 754	51 966	55 401	56 734	57 757	57 652

Forrás: KSH Létminimumértékek

2015-ben módszertani okokra hivatkozva a KSH felhagyott ezzel a számítással, azóta a Policy Agenda kutatócég vette magára a feladatot, hogy megállapítsa, mennyiből él meg egészségesen egy család Magyarországon. A létminimum egy főre jutó összege 2017-ben 90 450 Ft volt, egy két gyermekből és két felnőttből álló háztartás esetében pedig 262 305 forint alakult, a korábbi KSH módszertannal számolva.

Kisújszálláson az aktív korú lakosság jelentős hányada rendelkezik munkahellyel. A legjelentősebb foglalkoztatók a közszférában, valamint a feldolgozóiparban találhatók. A meglévő munkahelyek elsősorban szakmunkás és szakközépiskolai végzettségű munkaerőt igényelnek. Felsőfokú végzettségű szakembereket leginkább az oktatási intézmények és a Polgármesteri Hivatal foglalkoztatnak. Ezért is jellemző a fiatal, pályakezdő diplomások elvándorlása a városból.

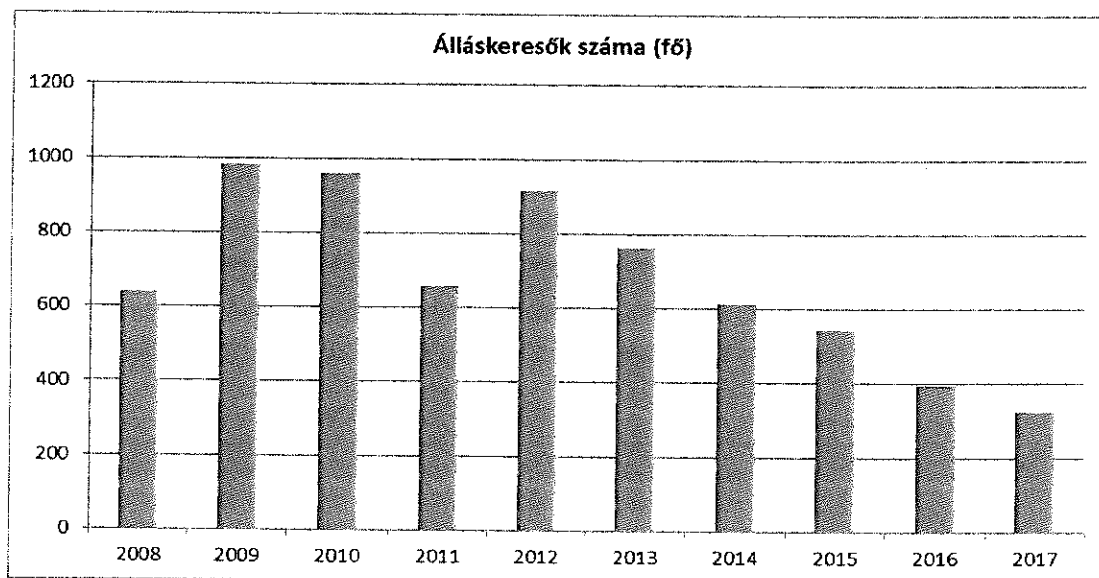
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A kedvező gazdasági és foglalkoztatási folyamatok eredményeként az országos hasonlóan városunkban is folyamatosan csökken a regisztrált álláskeresők száma:

- 2014-ban regisztrált álláskeresők száma 614 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 8,01%-a
- 2015-ben regisztrált álláskeresők száma 545 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 7,25%-a
- 2016-ban regisztrált álláskeresők száma 396 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 5,33%-a
- 2017-ban regisztrált álláskeresők száma 349 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 4,80%-a
- 2018. 1- 8 hónapban regisztrált álláskeresők száma 3259 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 4,46%-a

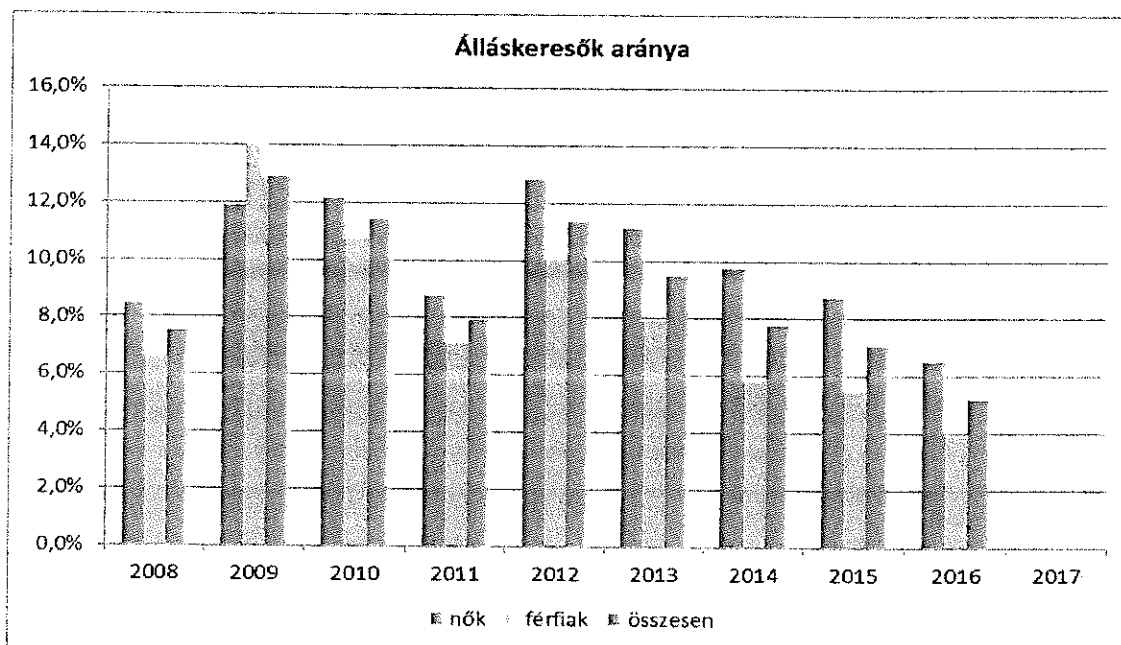
Kisújszálláson a nyilvántartott álláskeresők éves átlagos létszáma 2017-ben 349 fő volt, mely 47 fővel kevesebb az előző évi adatnál. A 11,9%-os csökkenés nem éri el a járási csökkenés mértékét, de jelentős pozitívumnak tekinthető. 2018. március 20-i adatok alapján Kisújszálláson a nyilvántartott álláskeresők száma 316 fő (2017. március 20-án 463 fő álláskeresőt tartottak nyilván a településen).

Az elmúlt 10 év kisújszállási adatait szemlélteti az alábbi grafikon:

Forrás: TeIR, Nemzetgazdasági minisztérium

Városunkban az álláskeresők között a nemek arányának alakulását mutatja a következő grafikon:

Forrás: TeIR, Nemzetgazdasági minisztérium

Az álláskereső férfiak aránya 2017-ben 38,4%, a nőké 61,6% volt, a férfiak aránya 2,3% ponttal csökkent az előző évhez képest, a nőké ugyanennyivel nőtt. Városunkban az álláskereső nők aránya magasabb mind a megyei, mind a járási aránynál.

Foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetűek közé sorolhatók továbbá az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony a 21-30 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja.

Kisújszálláson is a fizikai foglalkozásúak teszik ki az álláskeresők többségét, arányuk 2017-ben 89,4%, előző évben pedig 88,4 % volt. Életkor szerint 25 évesnél fiatalabb az álláskeresők 24,1%-a, arányuk 5,4%-ponttal nőtt 2016. évhez képest. A 25-54 év közötti, illetve az 55 év feletti korosztályban mérsékelt csökkenést tapasztaltunk.

Iskolai végzettséget tekintve 2017-ben a járási átlagnál alacsonyabb volt az alapfokú végzettségű álláskeresők aránya (35,0%), magasabb a középfokú végzettségűek aránya (63,0%), a felsőfokú végzettségűek aránya városban 2,0% volt, ami a járási átlagnál alacsonyabb. Előző évhez képest az alapfokú végzettségűek aránya 2,4%-ponttal nőtt, a középfokúaké 2,1%-ponttal csökkent, a felsőfokú végzettségű álláskeresők aránya pedig 0,3%-ponttal csökkent.

2017-ben a pályakezdő álláskeresők száma átlagosan 54 fő, arányuk 15,5% volt. Előző évhez viszonyítva ez 4 fős csökkenést, de 0,9%-pontos növekedést jelent. Kisújszálláson a pályakezdő álláskeresők aránya 1,2%-ponttal magasabb a járási aránynál.

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak végzettségre és szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

A tartósan (több, mint 12 hónapja folyamatosan nyilvántartásban lévő) álláskeresők száma 2017. évben átlagosan 76 fő, arányuk 21,8% volt. 2016. évhez viszonyítva mind számuk (27 fővel), mind arányuk (4,2%-ponttal) csökkent. Ez jelentős eredmény, mert olyan személyek munkába állását/állítást jelenti, akik akár több éve nem jutottak munkalehetőséghez. A városi arány a járási aránynál alacsonyabb volt 2017-ben.

A munkaerő-piaci keresleten túl az alacsony, illetve elavult iskolai végzettség korlátozza az elérhető állások körét, szűkíti a lehetőségeket. Tovább nehezíti a helyzetet, hogy az alacsony iskolai végzettséggel is elérhető, de jobb minőségű (pl. magasabb bért vagy kedvezőbb munkakörülményeket feltételező) munkakörök esetén az állásokért folytatott harcban a magasabb végzettségűek, - pl. érettségizettek is – beszállnak, így még ezekről a munkaterületekről is kiszorulnak az alacsony képzettségű személyek.

Hiányoznak a készségek közül a „hatékony álláskeresési technikák”, illetve az állásinformációkat biztosító kapcsolati háló kiépítéséhez szükséges képességek hiánya jellemző e munkanélküli csoportban. E célcsoport esetében alacsony szinten megrekedt kulcskompetencia-készlettel találkozunk. A legfontosabb említett kompetenciák: pontosság, kitartás, együttműködési készség, kreatív problémamegoldás, a munkahelyi szerepek, lehetőségek, mozgásterek pontos megítélése, eligazodás a hierarchiában, a munkahelyi döntések következményeinek pontos felmérése, hatékony kommunikáció stb. Ezek a képességek – melyek az álláskeresési módszerek alkalmazása során is kulcsszerepet játszanak – talán még a szakképzettségénél fontosabbak és a tapasztalatok szerint alapvetően meghatározzák az elhelyezkedés sikerességét. Alacsony szintjük tehát tartóssá teszi a munkanélküliséget.

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint az egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. A foglalkoztatás szervezését, a munkaügyi bérszámfejtési feladatokat a Kisújszállási Polgármesteri Hivatal munkatársai végzik, a munkáltatói jogokat a polgármester gyakorolja. A közterületen dolgozók szakmai irányításával a Kisújszállási Városgazdálkodási Nonprofit Kft. foglalkozik. Jelentős átrendeződés tapasztalható a foglalkoztatásban, az adatok szerint a közfoglalkoztatásból egyre többen tudnak átlépni az elsődleges munkaerőpiacra.

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma Kisújszálláson						
	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018 01-08. hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	62	195	133	92	75	72
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	47	67	75	82	61	42
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	92	93	77	160	101	79
- Mezőgazdaság	1	17	5	5	5	3
- Belvízelvezetés	29	6	-	29	33	23
- Mezőgazdasági földutak karbantartása	32	11	1	30	15	13
- Belterületi közutak karbantartása	0	0	29	35	17	15
- Illegális hulladéklerakók felszámolása	26	12	1	27	28	25
- Téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás	5	47	5	-	-	-
- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	1	0	36	34	4	0
Mindösszesen	201	355	286	334	237	193
Közfoglalkoztatási mutató*	2,58%	4,64%	3,80%	4,50%	3,26%	2,66%
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	472	422	356	244	206	171
Álláskeresői ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	60	69	66	80	86	105
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	232	124	124	72	56	49
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	763	614	545	396	349	325
Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója	9,81%	8,01%	7,25%	5,33%	4,80%	4,46%
Közfoglalkoztatási ráta**	20,80%	35,00%	34,39%	45,79%	40,48%	37,33%
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	7 778	7 664	7 523	7 427	7 273	7 273

Forrás: BM közfoglalkoztatási adatok

*Közfoglalkoztatási mutató: a közfoglalkoztatottak létszámát viszonyítja a munkavállalási korú népesség létszámához

**Közfoglalkoztatási ráta: a közfoglalkoztatottak létszámát viszonyítja a közfoglalkoztatottak és a nyilvántartott álláskeresők létszámához

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Karcagi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya Karcagon, a Madarasi út 27. szám alatti épületben fogadja az álláskeresőket. Minden esetben elsődleges szempont, hogy az ügyintézők az ügyfelek részére megfelelő állásokat keressenek és ajánlanak fel. A kirendeltség a munkaerő-piaci képzések lebonyolításában, a képzési lehetőségek felkutatásában, a pályaválasztási tevékenységben az intézményi és a piaci képzőkkel tart fenn kapcsolatot.

Jelenleg megvalósuló munkaerőpiaci programok:

A GINOP-5.1.1-15-2015-00001 „Út a munkaerőpiacra” c. kiemelt projekt keretében megvalósuló munkaerőpiaci program célja egyrészt az álláskeresők és inaktívak, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítása, nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedésének támogatása, másrészt a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való átlépés elősegítése azon közfoglalkoztatottak esetében, akik képessé tehetők és készek munkát vállalni a versenyszférában. Kisújszálláson 2017-ben a projekt keretében képzési támogatásban részesült 4 fő (hatósági szerződés szerinti összes támogatási összeg: 5.611.215 Ft). Bér- és bérköltség támogatásban részesült 51 fő (hatósági szerződés szerinti összes támogatási összeg: 51.819.328 Ft). Vállalkozóvá válás támogatásában részesült 5 fő (hatósági szerződés szerinti összes támogatási összeg: 3.825.000 Ft). Lakhatási támogatásban részesült 1 fő (hatósági szerződés szerinti összes támogatási összeg: 1.080.000 Ft).

Az Ifjúsági Garancia Rendszer és a keretében megvalósuló GINOP 5.2.1-14-2015-00001 munkaerőpiaci program keretében azon 25 év alatti fiatalok számára, akik nem tanulnak, nem dolgoznak, a foglalkoztatási szolgálatnak meghatározott időn (a tervek szerint az első programlépcsőben 6 hónapon, további programlépcsőkben már 4 hónapon) belül valamilyen konkrét lehetőséget kell felajánlani az elhelyezkedésre, a munkatapasztalat-szerzésre, vagy a tanulásra. A cél az, hogy a nem foglalkoztatott fiatalok minél rövidebb időt töltsenek munkanélküliségben, inaktivitásban vagy tanulás nélkül, illetve, hogy személyre szabott segítséget kapjanak a munkaerő-piaci helyzetük javításához. Kisújszálláson 2017-ben a projekt keretében képzési támogatásban részesült 3 fő (hatósági szerződés szerinti összes támogatási összeg: 2.069.442 Ft). Bér- és bérköltség támogatásban részesült 46 fő (hatósági szerződés szerinti összes támogatási összeg: 32.946.395 Ft). Vállalkozóvá válás támogatást ebben a projektben nem igényelt kisújszállási álláskereső. Lakhatási támogatásban részesült 2 fő (hatósági szerződés szerinti összes támogatási összeg: 2.040.000 Ft).

A GINOP 6.1.1-15-2015-00001. „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” c. kiemelt projekt keretében alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése valósul meg, amelynek célja az ügyfél elhelyezkedésének vagy munkahelye megtartásának elősegítése szakképesítésre való felkészítéssel, vagy az adott munkakör ellátásához szükséges szakmai ismeretek nyújtásával. Kisújszálláson 2017-ben a projekt keretében képzési támogatásban részesült 52 fő (hatósági szerződés szerinti összes támogatási összeg: 7.864.194 Ft). A képzéseken Kisújszállás Város Önkormányzatának közfoglalkoztatottai vettek részt. Szervezett képzések: textiltermék- összeállító (18 fő), savanyító (20 fő), betonozó segéd (14 fő).

A GINOP 6.1.1. képzéseket követő elhelyezkedési arány ennél a célcsoportnál alacsony, jelezve, hogy a képzésen túl további szolgáltatások alkalmazása indokolt: pl. mentorálás, tranzitfoglalkoztatás, elhelyezkedést elősegítő humánszolgáltatások, illetve egyéb ösztönzés az elsődleges munkaerőpiacra való átlépésre.

A TOP 5.1.1-15-JN1-2016-00001 – Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések és a TOP-5.1.2-15-JN1-2016-00005 „Helyi foglalkoztatási együttműködések megvalósítása a Karcagi járásban” című projekt célja, hogy a megyei és helyi szinten létrejövő és, vagy már működő foglalkoztatási együttműködések, partnerségek (paktumok) hozzájussanak azon forrásokhoz, melyek segítségével - kialakított stratégiájuk mentén - képzési és foglalkoztatási programjaikat megvalósíthatják. Ezen intézkedésével a Kormány támogatja az együttműködések, partnerségek azon tevékenységeit, melyek munkaerő-piacuk bővítéséhez, célcsoportjaik képzéséhez, elhelyezkedéséhez és a szereplők együttműködésének erősítéséhez szükségesek.

A megyei paktum a kiemelt beruházásokra, valamint a turizmus, szociális ellátás és egészségügy ágazatokra koncentrál. Kisújszállason 2017-ben bér- és bérköltség támogatásban részesült 4 fő (hatósági szerződés szerinti összes támogatási összeg: 2.686.259 Ft). A járási paktum keretében 2017-ben bér- és bérköltség támogatásban részesült 1 fő (hatósági szerződés szerinti összes támogatási összeg: 659.640 Ft).

A „Nyári diákmunka” központi munkaerő-piaci program célja, hogy az inaktív fiatalok száma ne növekedjen tovább. A program ennek megfelelően – prevenciós jelleggel - már diákkorban elő kívánja segíteni a fiatalok munkához jutását és ezzel a korai munkatapasztalat mellett a jövedelemszerzés lehetőségét is. A munka révén szerzett korai sikerélmény elősegíti – különösen a halmozottan hátrányos családban élők körében - a későbbi munkaszocializációs folyamatot is. A program ezen felül biztosítani kívánja az önkormányzatoknál és a 100 %-ban önkormányzati fenntartású intézményekben a nyári szabadságotól való időszakban jelentkező kiegészítő munkaerő igényének kielégítését is. Kisújszállason 25 főt vontunk be a programba (hatósági szerződések szerinti támogatási összege 2.028.923 Ft).

A 2016. és 2017. évi sikeres program folytatásaként 2018. évben kibővítve indult el a „Közfoglalkoztatásból a versenyszférába” című központi munkaerőpiaci program. A program keretein belül - az elhelyezkedési juttatás nyújtásán túl - 2017. július 1-től lehetőség nyílt a foglalkoztatást biztosító munkahelyen bérköltség-támogatással szakmai segítő igénybevételére. A központi munkaerőpiaci program harmadik elemét a Nemzetgazdasági Minisztérium megbízásából az OFA Nonprofit Kft. valósítja meg a karcagi járásban foglalkoztatott, Karcagi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával együttműködő tanácsadó által.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

2015. március 1-jével jelentősen átalakult a pénzbeli és természetbeni szociális támogatások rendszere. Az ezzel egyidőben bekövetkezett hatáskörváltás alapján jelenleg a járási hivatalok állapítják meg a következő ellátásokat: aktív korúak ellátása, időskorúak járadéka, ápolási díj, közgyógyellátás (alanyi és normatív alapon) és az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság. Az önkormányzat az egyéb, szociális-, család- és gyermekvédelmet szolgáló ellátásokat települési támogatás címen nyújtja, melynek a jogosultsági feltételeit, az ellátások megállapításának, valamint azok kifizetésének, folyósításának szabályait az önkormányzat a szociális és gyermekvédelmi támogatásokról szóló 8/2015. (II.27.) számú rendeletében rögzítette. A rendelet alapján a helyi szociális igényekhez és szükségletekhez igazodóan a következő támogatásokat biztosítja: közszolgáltatások díjának támogatása, méltányossági közgyógyellátás továbbfolyósítása, helyi közlekedés támogatása, rendkívüli települési támogatás (egyszeri segély, időszaki támogatás, rendkívüli segély, temetési segély, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, rendkívüli egészségügyi támogatás, családtervezési támogatás, segítő eb tartásának támogatása), A köztemetésre vonatkozó szabályokat a szociális törvény tartalmazza, az önkormányzat helyi rendeletében a köztemetés költségeinek megtérítése alóli mentesítés lehetőségét és módját szabályozta. Külön önkormányzati rendelet szabályozza az első lakáshoz jutók támogatását.

A szociális ellátások ügyszámának alakulása 2017 évben:

Ellátási forma	Főszámon iktatott ügyirat	Alszámon iktatott ügyirat
méltányossági közgyógyellátás továbbfolyósítása	9	27
közszolgáltatások díjának támogatása	332	628
rendkívüli települési támogatás	40	64
közszolgáltatások díjának támogatása (idős, egyedül élők hulladékszállítási díj megfizetéséhez nyújtott támogatás)	12	13
helyi közlekedési támogatás	3	3
köztemetés	9	20
első lakáshoz jutók támogatása	13	38
Összesen	418	793

Forrás: szociális és gyermekvédelmi beszámoló

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Önkormányzatunk összesen **109 önkormányzati bérlakással rendelkezik**. Ebből a komfort nélküli lakások száma összesen 14 db, mely szám a felújításokat követően folyamatosan csökken. Elégtelen lakhatási körülményeket biztosító bérlakás nincs városunkban.

Városunk önkormányzata a rendeletében meghatározott feltételeknek megfelelő fiatal házaspárokat – a város közigazgatási területén található ingatlan megvásárlása vagy építése, illetve építési telek vásárlása esetén – 300.000 forint összegű vissza nem térítendő támogatásban részesíti. A támogatást 2015-ben 6, 2016-ban 14, 2017-ben 8, 2018 októberéig pedig 4 házaspár vette igénybe.

A lakhatás jellemző problémái a lakáshitel-tartozások, illetve a közüzemi díjhátralékok felhalmozódása. A szociálisan rászoruló háztartások részére a lakás fenntartásához kapcsolódó rendszeres kiadásaik viseléséhez közszolgáltatások díjának támogatása elnevezéssel biztosít segítséget az önkormányzat. A támogatás azon rendszeres, lakásfenntartáshoz kapcsolódó kiadásokhoz biztosítható, – a szolgáltatóhoz való közvetlen utalással, illetve tüzelőutalvány formájában – melyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását leginkább veszélyezteti. E támogatási formában városunkban közel 300 háztartás részesül.

A támogatás természetbeni megállapítása és célzottan a szolgáltatóhoz történő utalása elősegítheti a közüzemi hátralékok nagymértékű felhalmozódásának megelőzését, illetve a havi támogatás összegével csökken a támogatott háztartás lakáskiadása.

A 70. évüket betöltött, egyedül élő személyek részére nyújt segítséget önkormányzatunk a közszolgáltatások díjának támogatása ellátás keretében a hulladékszállítási díj megfizetéséhez nyújtott pénzbeli támogatással, mely negyedévente kerül kifizetésre.

Az **önkormányzati lakáshoz jutás** többféle formában történik. A lakásgazdálkodást helyi rendelet szabályozza, mely kiterjed a bérbeadási feltételek és előírások mellett a kiadás elveire, a lakások állapotára, komfortfokozataira és bérleti díjaira egyaránt.

A lakások szociális elven történő bérbeadása esetén bizonyos feltételeknek megfelelő igénylők között a rendeletünkben meghatározott pontrendszer alkalmazásával sorrendet kell felállítani, és a bérlő kijelölésről a szociális feladatok ellátásában részvevő bizottság dönt.

A nem szociális alapon bérbe adható lakások bérlőkijelöléséről a polgármester dönt, melyről rendszeresen beszámol a képviselő-testületnek, mint polgármesteri hatáskörben hozott döntéséről. Természetesen ez esetben is számos feltételnek kell megfelelniük a jelölteknek. E rendeletünk 2012 áprilisában került megalkotásra és kihirdetésre, mely egy korábbi elavult rendelkezés helyébe lépve, a lehető legegyszerűbbé és legobjektívebb elbírálásává tette a lakásgazdálkodást.

Az önkormányzat tulajdonában lévő lakásállománynak a kezelésére önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság került kijelölésre. A Kisújszállási Városgazdálkodási Kft. hivatott az ingatlanok átadását-átvételét intézni, az esetleges karbantartási, felújítási munkákat felügyelni, elvégezni, a lakásbérleti szerződéseket megkötni, a díjakat beszedni. Ezen feladatok elvégzésére és a lakások állapotának megőrzésére, javítására egy úgynevezett „LAJ” keret (lakásjavítási keret) áll rendelkezésükre, amit tulajdonképpen a beszedett lakbér képez, tehát visszaforgatják teljes egészében a lakásgazdálkodásból származó bevételt a lakások karbantartására.

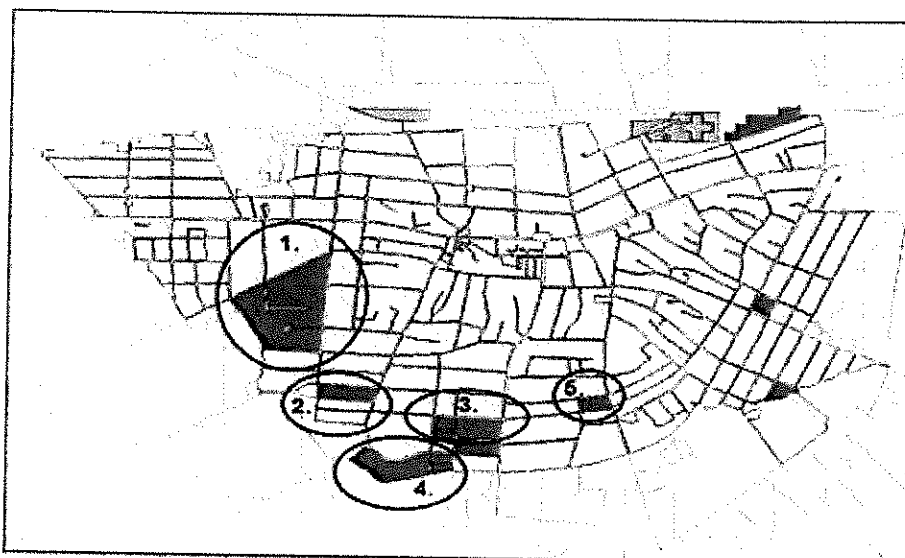
Lakbéremelésre évek óta nem került sor, mert megvizsgálva az emelés lehetőségét megállapítottuk, hogy a jelenlegi lakbérárak mellett is magas a bérlők felhalmozódott hátraléka, mely nagyrészt behajthatatlan követelésként realizálódik.

Tapasztaljuk, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folyamatos újratermelődése.

A lakások szinte évek óta teljes kihasználtsággal ki vannak adva. Városunk több részén is nehéz anyagi helyzet uralkodik, sok a munkanélküli és a segélyből élő, akiknek sajnos - a jelentkezők magas száma miatt nem tudunk lakhatást biztosítani. Jelenleg nincs kiadható önkormányzati bérlakás.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A KSH által adott adatszolgáltatás a 2011-es népszámlálási adatokat apró lakótömbökre vonatkozóan is elemezte.

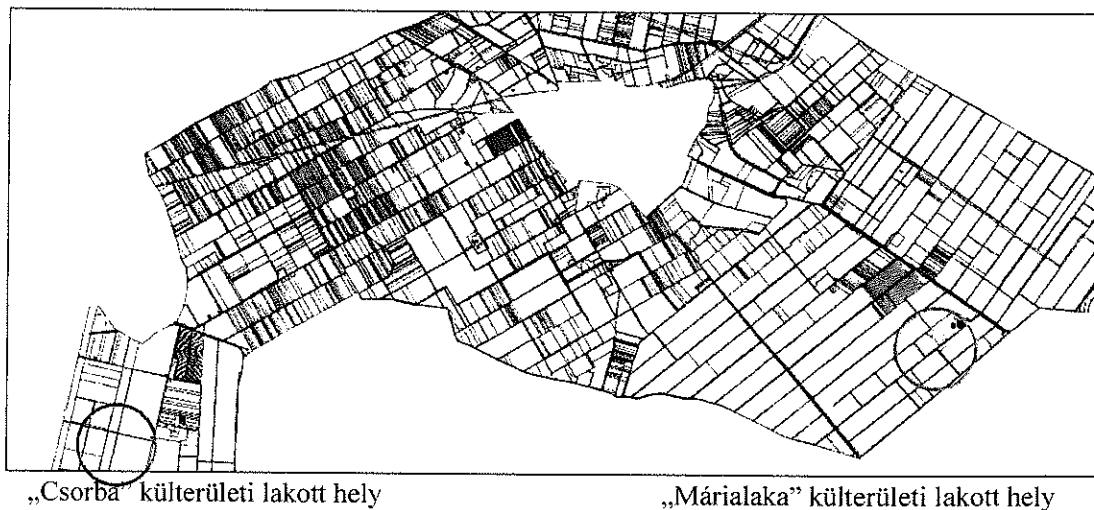
Mutató neve	Kis újszállás összesen	1. szegregátum (Csorbai út-Téglagyár u. - Kigyó u. - földút)	2. szegregátum (Jókai u. - Petőfi u. - Gilányi u. - Téglagyár u.)	3. szegregátum (Bajcsy - Zs. u. - Kossuth L. u. - Váci M. u. - Lomb u. - Hársfa u. - Gaál K. u.)	4. szegregátum (Óváros telep - Rózsa u. - Lomb u. - Tulipán u. - földút)	5. szegregátum (Győru u. - Vásár u. - Ady E. u. - Rövid u.)	Csorba
Lakónépesség száma	11397	175	64	90	79	71	59
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,1	10,3	15,6	25,6	29,6	25,4	13,6
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	60,5	25,7	71,9	66,7	57,0	62,0	76,3
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	24,4	64,0	12,5	7,8	13,9	12,7	10,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	16,7	62,2	43,5	48,3	60,0	45,5	46,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	11,9	2,0	5,1	4,8	0,0	5,0	0,0
Lakásállomány (db)	4728	12	22	21	20	16	22
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	14,4	16,7	9,1	23,8	30,0	31,3	40,9
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	44,2	84,4	65,2	66,7	80,0	72,7	71,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	12,3	53,3	37,0	40,0	57,8	38,6	33,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen	51,7	14,5	33,3	32,8	18,0	27,3	28,9
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	43,4	53,3	52,2	48,3	68,0	59,1	60,0
Állandó népesség szám - mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	11739						
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	44,1	87,5	50,0	55,0	88,9	66,7	100,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	58,3	94,9	56,3	65,6	70,9	66,2	57,6
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	15,8	11,1	42,9	35,5	60,9	50,0	48,0
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	8,8	11,1	32,1	16,1	43,5	20,8	36,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükség-lakások aránya a lakott lakásokon belül	12,9	16,7	9,5	23,8	31,6	31,3	40,0
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	8,5	16,7	14,3	4,8	21,1	0,0	50,0

Forrás: KSH 2011-es népszámlálási adatok, IVS

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 30% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt.

A *szegregáció veszélyének* leginkább kitett rész az úgynevezett Óváros. E városrész nagyjából roma nemzetiségű lakosság által lakott. Az Óváros területén a 2001-es népszámláláskor 328 fő élt, 101 lakásban. A lakások közül 15 a tömböt határoló utcák mentén található. A többi lakás egy dombos, több helyen mély fekvésű, vízállásos területekkel szabdaltnak, gyepes-fás területen található. Az épületek „úszó” telkeken helyezkednek el. Az egyébként szép természeti környezetben, város szélén található területen rendkívül rossz állapotú, komfort nélküli, kicsi épületek találhatók szabálytalanul elhelyezkedve, főként a magasabb tereppontokon. Sok épületet lebontottak, lakóik önkormányzati bérlakás-építési akció keretében a város más részeire költöztek át. Jelenleg (2015. év) már csak 10 lakóépület található itt, mind a 10 árammal ellátott. Az alapozással nem rendelkező lakások száma 7, vezetékes ivóvíz 1 lakásban található. Az óvárosi városrésznek közvetlen kapcsolata van a várossal (önkormányzati burkolt út a dombos rész kivételével), ezáltal valamennyi fellelhető szolgáltatást igénybe tudják venni a telepszerű környezetben élők is.

Az adattábla alapján, a belterületen lévő 5 szegregátumon kívül, szegregáció veszélyének van kitéve két, Kisújszállás közigazgatási területén lévő külterületi lakott terület is. A területszervezési eljárásról szóló 321/2012. Korm. rendelet alapján elkülönült településrész: Márialaka és Csorba.

A belterülettől mintegy 14 km-re délkeletre található Márialaka. A rendszerváltást megelőzően virágzó gazdaság volt, jelenleg 22 lakóépülettel. Lakossága jelenleg 50 fő, melyből 40 felnőtt és 10 gyermekkorú. (A 2011-es népszámláláskor 47 fő lakosa volt.) A Kisújszállás-Déaványa közlekedési út mellett fekszik, ezért a belterülettel való kapcsolata, a közlekedési viszonyok megfelelőek. Ivóvíze alkalmatlan emberi fogyasztásra, ezért az illetékes hatóság átmenetileg az ott élők ivóvíz-minőségű vízzel történő ellátására kötelezte az önkormányzatot.

Csorba Kisújszállástól délnyugatra helyezkedik el, mintegy 13 km-re a város belterületi határától. Megközelítése autóval, helyközi járatú autóbuszsal lehetséges, azonban az oda vezető – állami tulajdonú – út rendkívül rossz állapotú, és a családok rendkívül rossz anyagi helyzete miatt nincs saját gépjárművük. A helyközi autóbuszjáratot szervező közlekedési cég az elmúlt években a körülményekre való hivatkozással több alkalommal is kilátásba helyezte a járat megszűnését, de minden esetben sikerült a tárgyalásokat úgy alakítani az önkormányzatnak, hogy ettől a szándékától – ha ideiglenesen is - de elállt a cég, és a járatok számát csak kis mértékben csökkentette.

2013 februárjában az önkormányzat pályázatot nyújtott be az ÉAOP-5.1.1/C-12 kódszámú „Lakhatási integrációt modellező szociális célú település-rehabilitációs kísérleti projektek megvalósítására” című pályázati kiírásra. A projektkezdésben meghatározott cél volt, hogy a Csorbán rekedt lakosokat Kisújszállás belterületére költöztessék önkormányzati szociális bérlakásba. A városban lakhatási problémáik mellett elhelyezkedési esélyeik és szolgáltatásokhoz való hozzáférési lehetőségeik is javulhatnak. A pályázatot sajnos nem támogatták.

A 2011. évi népszámlálási adatok ismeretében Márialaka lakónépességének száma nem éri el az 50 főt, így hivatalosan nem felel meg a szegregátumba sorolás kritériumainak. Az önkormányzat ettől függetlenül mindkét településrészen élők számára biztosítani szeretné a megfelelő színvonalú élet- és lakhatási körülményeket, melyhez folyamatosan keresi a pályázati forrást.

Antiszegregációs intézkedési javaslat kidolgozása szükséges azokra a területekre, ahol a szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 30 % feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt. Ezen felül „Márialaka” külterületi lakott helyet is szegregált területnek tekinthető, mert egyedül a 47 fős népességszám az a mutató, amely elmarad az előírás szerinti értéktől. (50 fő). Az antiszegregációs intézkedési javaslat Kisújszállás Város Integrált Városfejlesztési Stratégia 2015. című dokumentum része.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében és az orvosok számának köszönhetően nincs ellátatlan beteg a városban:

- 6 felnőtt háziorvosi körzet,
- 1 gyermekorvosi körzet,
- 2 vegyes fogorvosi körzet, akik ellátják az iskolafogászati feladatokat is,
- 5 védőnői körzet, 1 iskolavédőnő,
- 5 iskola-egészségügyi körzet (egy jelenleg nem betöltött) és
- központi háziorvosi ügyeleti ellátás.

2018. január 1-jén egy felnőtt háziorvosra 1609 fő, egy gyermekorvosra 1506 fő, egy fogorvosra 5580 fő jutott.

A háziorvosi egészségügyi statisztikák alapján megállapítható, hogy az ún. belgyógyászati betegségek fordulnak elő leggyakrabban (magas vérnyomás, különböző szívbetegségek, anyagcsere-kórképek, cukorbetegség, rosszindulatú daganatok). A gyermekek esetében a csont-izomrendszer és kötőszövet betegségei, az asztma, az egyes bőrbetegségek és a mentális- és viselkedés zavarok fordulnak elő leggyakrabban.

A településen két gyógyszertár működik, amelyek hétköznapi és szombat délelőttönként elérhetőek.

Kisújszállás Város Önkormányzata a következő szakellátásokat tartja fenn 2013. január 15-én:

belgyógyászat, szülészeti-nőgyógyászat, szemészet, orvosi laboratóriumi diagnosztika, teljes körű radiológiai ultrahang diagnosztika, fizioterápia járóbeteg szakrendelések, ortopédia, és fürdőgyógyászati ellátások (fizioterápia – asszisztensi tevékenység, magneto-, fototerápia, hidroterápia, balneoterápia, termoterápia, gyögmasszázs, gyógytorna, víz alatti gyógytorna.)

A fizioterápia és a fürdőgyógyászati ellátások rehabilitációs ellátási körbe tartoznak, amelyhez a teljes lakosság hozzáfér.

A városban nem elérhető rehabilitációs ellátások Karcagon (20 km), Szolnokon (50 km) és Debrecenben (80 km) érhetők el a lakosság számára, jó tömegközlekedési feltételek mellett.

A népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított. A tüdőszűrés nem kötelező, de minden évben kitelepülnek a megyei kórház szakemberei, hogy a lakosság könnyebben hozzáférjen a szűréshez. Az önkormányzat közművelődési intézménye a helyiséget, higiénés készleteket, takarítást biztosítja.

2008-tól Kisújszállás és Kenderes együttműködésének köszönhetően helyben végzik a mammográfiás népegészségügyi szűréseket. A szűrést végzőknek megfelelő parkolóhelyet, ipari áramot, vizet, szennyvizet, szállást, étkezést és szállítási költséget biztosítunk. Az elmúlt időszakban jelentős mértékben nőtt a megjelenési hajlandóság, amely a szűrések eredményességének egyik feltétele.

Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a vegyes fogorvosi praxisok orvosai végzik az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján. Az iskolafogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

Karcagon, a közel 20 kilométerre található Kátai Gábor Kórházban sokféle járóbeteg-szakrendelés található, több szakmában kórházi osztály és sürgősségi osztály is elérhető. A kisújszállásoknak a járóbeteg szakrendeléseket Kisújszálláson, Karcagon a Kátai Gábor Kórház szakrendelőjében és Szolnokon a Hetényi Géza Kórház és Rendelőintézetben kell igénybe vennie. Azonban a fekvőbeteg ellátás az új regionális felosztás alapján Karcagon a Kátai Gábor Kórházban, illetve a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrumban vehető igénybe. További jelentős változás, hogy megtörtént a kórházak és hozzájuk tartozó járóbeteg-szakrendelések államosítása, így ma már az egészségügyi ellátás nagy része az állam közvetlen irányítása alatt áll, körülbelül a járóbeteg-szakrendelések 30%-a van jelenleg önkormányzati kézben.

Az önkormányzati sporttevékenység magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek testkulturális, rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét. A megújult Porcsalmi Lajos Sporttelep, a műfüves focipálya, az extrém sportpálya, a súlyemelő terem, az intézmények tornatermei megfelelően szolgálják a testnevelés és szabadidősport ügyét (edzések, kiegészítő foglalkozások), valamint 3 sportegyesület várja az érdeklődőket. A sportegyesületek, közoktatási intézmények szervezik és bonyolítják a legnagyobb tömeget megmozgató szabadidősport eseményeket (terem és kispályás labdarúgó bajnokság, asztalitenisz, kosárlabda tornák, Ligeti Sportfesztivál, sportnapok stb.) Az önkormányzat felismerve azt, hogy egészségfejlesztés, a prevenció kiemelt fontosságú eleme az aktív életmóddal együtt járó rendszeres testmozgás minden évben kiemelten támogatja – 2018-ban 24 millió Ft - a város sportéletét.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ biztosítja az állampolgárok számára az egyenlő esélyű hozzáférést. Az egyes telephelyeken a preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújtanak az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, idősök nappali ellátása, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, bölcsőde, és az idősök bentlakásos ápoló, gondozó otthona. Továbbá pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátása, amelynek ellátási területe Berekfürdő, Karcag, Kenderes, Kisújszállás és Kunmadaras települések közigazgatási területe. A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket.

Az idősök bentlakásos ellátása a tárgyi feltételek hiánya miatt ideiglenes működési engedéllyel rendelkezik, a többi szolgáltatás határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkezik. 2016. január 1-jétől a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás területén jelentős változások következtek be, ekkortól a két szolgáltatás csak integráltan, települési szinten család- és gyermekjóléti szolgálatként üzemelhet, járási szinten pedig család- és gyermekjóléti központ néven. Ez egy kétszintű rendszer, ahol a lakóhely szintű minimumszolgáltatásokat a család- és gyermekjóléti szolgálatok látják el, a központok pedig a teljes járás területén a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységeket.

A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit.

A Kisújszálláson nem hozzáférhető alapellátások közül a támogató szolgáltatást egy karcagi székhelyű nonprofit szervezet biztosítja. A szakosított szociális és gyermekjóléti átmeneti és bentlakásos ellátási formákat, amelyeket fent nem soroltunk fel Jász-Nagykun-Szolnok Megye területén található állami fenntartású intézményekben érheti el a lakosság.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény ad tájékoztatást többek között a hátrányos megkülönböztetésről, a zaklatás, jogellenes elkülönítés és megtorlás eseteiről, valamint az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárásokról. A törvény 12., 14. §-a szerint az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti igények a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvényben, valamint külön jogszabályokban meghatározott eljárások során – így különösen személyiségi jogi per, munkaügyi per, fogyasztóvédelmi, munkaügyi vagy szabálysértési eljárása során – érvényesíthetők.

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoportokhoz tartozókat. Ez főként a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik. Ennek során a Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak jelentős szerepe van.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Kisújszálláson a lakossági kezdeményezések megvalósításához a *közösségi élet színtereit* egyrészt az önkormányzat biztosítja kötelező feladatként, közművelődési intézményen keresztül. Ugyanakkor a városban működő civil közösségek is működtetnek közösségi színtereket, székházakat. A civil közösségi színterek működtetéséhez az önkormányzat pénzügyi támogatást biztosít. Az önkormányzat által biztosított közösségi színtereket a Kisújszállási Művelődési Központ és Könyvtár üzemelteti, az alábbi helyszíneket biztosítva a civil eseményekhez: Vigadó Kulturális Központ, Művelődési ház, Nagykun Klub, Néprajzi Kiállítóterem, Tájház, Papi Lajos Alkotóház, Bocskai-ház, Galéria Könyvtár. A helyszínek többfunkciós jellegükből adódóan kisebb-nagyobb lakossági kezdeményezéseknek biztosítják a megfelelő körülményeket, ill. a civil programokat segítő közművelődési szakembereket. A civil közösségek az alábbi színtereket működtetik önállóan a településen: Piculás Civil Ház, 48-as Olvasókör, a Nagykun Nádor Huszárbandérium tanyája. A zárt terek mellett jelentősek a közterületi önkormányzati és civil rendezvények is (Kun Viadal, Bagaméri Családi Fesztivál, Városnapok rendezvénysorozat, Időutazás a gémeskút körül, Szüreti felvonulás, Kivilágos Kivirradtig Fesztivál). A rekreációs célú szabadterek között a közparkok szerepelnek, de idetartoznak az önkormányzat tulajdonában lévő oktatási, nevelési, kulturális intézmények kertjei is, valamint a Porcsalmi Lajos Városi Sporttelep.

A helyi közéleti szerep növekedésének ösztönzésére a *helyi média* szolgál. Az önkormányzati újság, a Kisbíró havi rendszerességgel eljut valamennyi kisújszállási állampolgárhoz, civil közösséghez, vállalkozáshoz, intézményhez. A városi tévé (TV KISÚJ) működési, üzemeltetési költségeinek biztosításával az önkormányzat a televíziót működtető Kisújszállási Művelődési Központ és Könyvtáron keresztül heti rendszerességgel tájékoztatja a lakosságot az önkormányzat döntéseiről, a helyi Polgármesteri Hivatal, az intézmények munkájáról, a civil közösségek rendezvényeiről, taggyűléseiről.

Az önkormányzat gondot fordít arra, hogy az állampolgárokat, a településen lévő „szellemi tőkét” bevonja a város társadalmi életébe, a városfejlesztési programok, pályázatok előkészítésébe. Az önkormányzat törekszik arra, hogy a városi fejlesztésekben megjelenjenek a település kun hagyományai, az épített örökségünk védelmébe bevonja a civil közösségeket, elsősorban a Kisújszállási Városvédő és -Szépítő Egyesületet. Kulturális örökségünk ápolása szintén önkormányzati, közművelődési és civil közösségi összefogáson alapul. A település hagyományainak ápolását vállalja fel a Bokorvirág Hagyományőrző Egyesület és a '48-as Olvasókör.

A Kisújszálláson élő romák esélyeinek növelését, hagyományaik városi szintű bemutatását a **Roma Nemzetiségi Önkormányzat** vállalja fel, amely együttműködési megállapodás alapján szorosan és hatékonyan együtt dolgozik a település önkormányzatával. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat tevékenységének nyilvánossá tételéhez Kisújszállás Város Önkormányzata irodahelyiséget biztosít, valamint a rendezvények lebonyolításához díjtalanul biztosítja a közösségi színtereit. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat Roma Napot, gyermeknapi és karácsonyi rendezvényeket szervez, illetve esélyegyenlőségi programok kidolgozásában és megvalósításában is együttműködik a település önkormányzatával.

A **civil szervezetek** aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a város fejlődéséhez járulnak hozzá. Az önkormányzat pályázati lehetőségek biztosításával, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Városi civil pályázati alap áll rendelkezésre a civil székházak üzemeltetési költségeinek, valamint a civil szervezetek rendezvényeinek támogatására.

Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind a magánemberekben, mind a városban működő gazdasági szervezetekben jelen van. Jellemzően felajánlásokban, önkéntes munkában nyilvánul meg. Az önkéntes munka elsősorban a város épített környezetének óvásához, a város tisztaságának megőrzéséhez kapcsolódik, de a civil közösségek adománygyűjtési akciókat is szerveznek.

A település múltjának kutatásában is jelentős a **lakossági szerepvállalás**. A Helytörténeti Füzetek sorozatban a település múltjának egy-egy jellegzetességét dolgozzák fel a társadalmi szerkesztőbizottság tagjai, illetve az adott téma főszerkesztője. Ezzel párhuzamosan a Nagykun kalendárium a település éves történéseit foglalja össze szintén társadalmi szerkesztőbizottság szerkesztésében.

A helyi **kötelező közszolgáltatási feladatok** megszervezése, a humán szolgáltatások, a szociális és gyermekjóléti ellátások, a település üzemeltetési feladatai, a közterületek tisztántartása biztosított. Az állampolgárok számára elérhetőek, megfelelő színvonalon működnek és minden jogos igényt kielégítenek. Az önkormányzat e feladatok ellátásáról részben mint intézményalapító és -fenntartó, részben szolgáltatási szerződés útján gondoskodik. Az egyes feladatok ellátása során együttműködik a helyi, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, a történelmi egyházakkal, a nemzetiségi önkormányzatokkal és egyéb szervezetekkel.

3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Nem áll rendelkezésünkre pontos adat arra vonatkozóan, hogy Kisújszálláson hány fő tartozik a roma kisebbséghez. A 2001-es népszámláláskor Kisújszálláson 201 fő, a 2011-es népszámláláskor 470 fő vallotta magát romának. A 2010. évi cigány kisebbségi választójegyzékbe 272 fő regisztrált, a 2014. évi önkormányzati választások során a roma nemzetiségi választói jegyzékbe 468 fő regisztrálta magát.

Becslések alapján a hivatalos nyilvántartásokban szereplőnél számottevően magasabb a romák aránya a lakónépességben belül, identitásukat azonban nem vállalják.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által 2016-ban közzétett adatok néhány, a cigányságra vonatkozó statisztikája:

- a romák 80 százalékának legfeljebb általános iskolai végzettsége van, míg az össztársadalomban ez az arány mindössze 20 százalék, ők teszik ki a regisztrált munkanélküliek 20-30 százalékát, miközben arányuk a teljes lakossághoz mindössze 7 százalék,
- Magyarországon a 15 és 64 év közötti romák 80 százalékának legfeljebb általános iskolai végzettsége van, ugyan ez az arány a nem romák közt 20 százalék,
- 2004-ben a roma diákok 15 százaléka tanult szegregáltan, 2014-re már 20 százalékuk,
- a korai iskolaelhagyók aránya: 50 százalékkal több roma tartozik ebbe a csoportba, mint nem roma,
- a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya a romáknál 2014-ben 45,3 százalék volt, míg 2015-ben 26,7 százalék,
- a romák foglalkoztatási adatai valóban komoly aggodalomra adnak okot, ők teszik ki a regisztrált munkanélküliek 25-30 százalékát.

A városban *Roma Nemzetiségi Önkormányzat* alakult, amely szorosan együttműködik a köznevelési és szociális intézményekkel, aktívan részt vesz a közfoglalkoztatásban, illetve közösségi programok szervezésében.

A magyarországi romák kétségkívül az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. A mintegy 6-700 ezres roma népesség négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken, településrészekben, lakáskörülményeik évtizedekre vannak a magyarországi átlagtól, oktatási és munkaerő-piaci esélyeik több tízszer alacsonyabbak a nem romákénál, egészségügyi helyzetük katasztrofális. Az országos tapasztalatok városi jelenlétét a nemzetiségi önkormányzat is megerősíti. Tapasztalataink szerint körükben a rizikófaktorok közül a dohányzás, a magas vérnyomás, valamint táplálkozási problémák, és a prevenció hiánya egyértelműen az egészségi állapotot befolyásoló tényezőnek bizonyulnak.

Az önkormányzat együttműködési megállapodás keretében a Roma Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit biztosítja, támogatja a pályázati tevékenységében, a tevékenységek finanszírozáshoz nyújt kiszámítható támogatást.

Az RNÖ és a települési önkormányzat **közös célja** minden egyes programmal, intézkedéssel:

- A gyermekek tanulmányi eredményeinek javítása, készség- és képességfejlesztés, korrepetálás, pótvizsgára való felkészítés.
- Roma identitás elmélyítése, példaértékű roma emberek bemutatásával.
- Szabadidős tevékenységek biztosítása, melyeken keresztül erősítjük szocializációs, verbális, manuális fejlődésüket.
- A halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok körében elkövetett a bűncselekmények csökkentése.

3.9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során Kisújszálláson	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség.	Közfoglalkoztatás további folytatása.
A településen lakhatási szegregáció áll fenn, az ott élők életkörülményei nem megfelelőek.	Lakhatási szegregáció felszámolása, vagy az ott élők életkörülményeinek javítása.
A mélyszegénységben élők nagyon rossz körülmények között élnek, kevés az önkormányzati bérlakás	Önkormányzati bérlakások építése.
A városi állampolgárok egészségügyi állapota megfelel az országos mutatóknak, nem jó.	Egészségügyi szűrések népszerűsítése.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

Oktatási, nevelési intézmények kapcsán jelentős változás történt az elmúlt időszakban. 2012. augusztus 30-ával az önkormányzat valamennyi nevelési, oktatási intézményét egyházi fenntartásba adta a gyermekétkeztetéssel együtt.

2018. szeptember 1-jétől az alábbi elnevezéssel működnek a köznevelési intézmények városunkban:

Kisújszállási Református Egyházközség által fenntartott intézmények:

- Móricz Zsigmond Református Kollégium, Gimnázium, Szakközépiskola Általános Iskola és Óvoda

Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy által fenntartott intézmények:

- Baptista Szeretetszolgálat Kisújszállási Óvodája (5 óvodai telephellyel),

- Nagykun Baptista Oktatási Központ Általános Iskola, Középiskola és Kollégium

- Baptista Alapfokú Művészeti Iskola.

Állami fenntartásban működik a J-N-SZ Megyei Kádas György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Diákotthon és Gyermekotthon.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

év	állandó népesség száma (fő)	0-18 éves korú állandó lakosok száma (fő)	állandó népességhez viszonyított 18 éven aluliak aránya (%)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	állandó népességhez viszonyított 14 éven aluliak aránya (%)
2008	12 086	2 707	22,40	1 786	14,78
2009	12 013	2 518	20,96	1 728	14,38
2010	11 908	2 461	20,67	1 689	14,18
2011	11 802	2 353	19,94	1 654	14,01
2012	11 682	2 282	19,53	1 605	13,74
2013	11 617	2 242	19,30	1 567	13,49
2014	11 493	2 232	19,42	1 535	13,36
2015	11 419	2 200	19,27	1 518	13,29
2016	11 319	2 231	19,71	1 521	13,44

Forrás: Teir, KSH

Az össznépesesség és a gyermekek összlakossághoz viszonyított aránya kismértékű folyamatos csökkenése figyelhető meg. A csökkenés 2016-ban mérséklődött, köszönhetően a kimagaslóan magas (123 a korábbi évek 100 alattival szemben) születési számnak.

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján a városi családok száma 3.129 (2001-ben 3.548 volt). A városi háztartások száma 4.600 (2001-ben 4.638 volt), ebből egyszemélyes háztartás 1.403. A gyermeket nevelő családok száma 2.078, 609 olyan család van, ahol egy szülő nevel gyereket. A családban élő gyerekek száma 3.442.

4.2. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatáshoz való hozzáférése

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, ez különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása során három szempontot kell vizsgálni:

- 1) a gyermeket nevelő szülő(k), családbafogadó gyám legmagasabb iskolai végzettsége nem lehet magasabb alapfokúnál;
- 2) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor a gyermeket nevelő szülő(k), családbafogadó gyám aktív korúak ellátására jogosult-e, vagy a kedvezmény igénylését megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi szerv;
- 3) a gyermek szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy az eljárás során készített környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek.

Hátrányos helyzetű az a gyermek, aki esetében ezen körülmények közül egy, halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek esetében legalább két körülmény fennáll.

Gondot jelent, hogy a hátrányos helyzet vizsgálata és a gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság egymástól elválik, mert a térítési díjkedvezmény megilleti a gyermekvédelmi kedvezményben részesült, azonban az ellátást biztosító intézmény magasabb normatívára a hátrányos helyzet megállapítása alapján jogosult.

A gyermekvédelmi törvényben az *önkormányzatok részére meghatározott feladat- és hatásköröket* a helyi önkormányzat képviselő-testülete, a települési önkormányzat jegyzője gyakorolja. A jegyző hatáskörébe tartoznak a következő ellátások: rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, rendkívüli települési támogatás (rendkívüli gyermekvédelmi támogatás jogcímén).

2015. március 1-jétől, amennyiben a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe kerül és megfelel az önkormányzat rendeletében szabályozott feltételeknek, pénzbeli támogatásként – rendkívüli települési támogatás keretében – rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra jogosult. A támogatandó élethelyzetek között szerepel különösen a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása, az első gyermek fogadásának előkészítéséhez kapcsolódó kiadások támogatása, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítése, gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság hiányában iskoláztatás segítése.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylői között találhatunk családban élőket, valamint gyermekeiket egyedül nevelő szülőket. A gyermekvédelmi kedvezményre jogosultakról általánosan elmondható, hogy családjukban az egy főre jutó jövedelem nagyon alacsony, nem haladja meg a gyermekvédelmi törvényben meghatározott jövedelemhatárt, mely 2018. január 1. óta családosok esetében 38 475 Ft, egyedülálló törvényes képviselő, tartós beteg gyermek és fiatal felnőtt esetében 41 325 Ft.

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma *	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma**
2008	1148	n.a.	9	n.a.	262
2009	1175	n.a.	4	n.a.	435
2010	1178	n.a.	4	n.a.	490
2011	1146	91	4	0	10
2012	989	87	4	0	15
2013	919	25	2	0	14
2014	824	12	1	0	10
2015	714	8	0	0	9
2016	598	5	0	0	10
2017	489	12	0	0	11

Forrás: Teir, KSH

*2013. évtől az ellátás neve: rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli ellátás

**2014. évtől az önkormányzati segélyen belül, 2015.03.01-től a rendkívüli települési támogatáson belül van rendkívüli gyermekvédelmi támogatás jogcím

A gyermekvédelmi támogatások számának radikális csökkenése három fő okra vezethető vissza:

- 1) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás korábban pusztán egy főre eső jövedelem alapján megállapítható támogatás volt, 2011-től azonban csak az önkormányzat rendeletében megfogalmazott rendkívüli élethelyzet okmánnal való igazolása esetén vehető igénybe,
- 2) a családi adókedvezmény, valamint a minimálbér folyamatos emelése miatt a családok egy főre eső jövedelme meghaladja a jogszabályban meghatározott jövedelemhatárt,
- 3) azoknak a kedvezményeknek a jelentős részét, amelyet korábban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak vehettek igénybe, jogszabályi változás miatt egyébként is igénybe tudják venni.

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 2017. január 1-jétől hatályos módosítása alapján az Erzsébet-utalvány formájában biztosított természetbeni támogatás összege ettől az évtől emelésre és differenciálásra került. A differenciálás alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult és egyben hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 2017-ben már emelt összegű támogatásra voltak jogosultak, melynek összege 6 500 Ft. A nem hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű, de természetbeni támogatásra jogosult gyermekek alapösszegű, azaz 6 000 Ft értékű Erzsébet-utalványt kaptak, mely fogyasztásra kész étel, ruházat és tanszer vásárlására volt felhasználható.

2017. augusztus hónapban 265 gyermek és 12 fiatal felnőtt alapösszegű, 243 gyermek és 11 fiatal felnőtt emelt összegű utalványban részesült. 2017. november hónapban 229 gyermek és 8 fiatal felnőtt alapösszegű, 273 gyermek és 8 fiatal felnőtt emelt összegű utalványban részesült.

2017 decemberében indult el megyénkben, így városunkban is a Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program, mely célcsoportját a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek, ezen belül különösen a 3 év alatti, intézményi ellátásban nem részesülő gyermekek képzik. A program keretében a jogosultak részére havonta élelmiszersegélyt és fogyasztási cikkeket biztosítanak az Emberi Erőforrások Minisztériuma, Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkóztatásért Felelős Államtitkárság munkatársai. A városban ez a támogatás 2017. december hónapban 53 gyermeket érintett.

A helyi gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalata szerint nem változott az a tendencia, hogy a **veszélyeztetettség okai** között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó:

Szociális helyzet: A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalta magába.

A család szétesése: Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb oka, a válás a gyermek számára veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek.

A nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya: Az elhanyagolás is bántalmazás (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyanújelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is.

Súlyos betegség a családban: A betegség vonatkozhat szülőre, nagyszülőre és testvérré is. A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó, vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a normálistól eltérő élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”.

A család életmódja: A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapijaiban: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet.

A gyermek mentális állapota, személyiségzavara: A gyakorlatban is érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következtelenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, követelések hiánya a gyermek felé, vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatók. Gyakran találkozunk az idegrendszeri betegségük miatt rendszeresen gyógyszerrel foglalkozó kisgyermekkel.

Bántalmazás: Jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét (szexuális-, verbális bántalmazás nehezen felismerhető).

A gyámhatóság **védelembe veszi** a gyermeket, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható.

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	52	18	1415
2009	42	16	42
2010	47	10	59
2011	53	33	87
2012	35	38	75
2013	33	59	n.a.
2014	38	23	n.a.
2015	43	11	n.a.
2016	46	25	n.a.
2017	42	13	n.a.

Forrás: Teir, KSH

A gyermek egészséges fejlődésének alapfeltétele az *egészséges étkezés*. A szegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az iskolai közétkeztetés, melyet korábban az önkormányzat szervezett. Az önkormányzat és az egyházak között kötött megállapodásban mindkét egyház vállalta a gyermekétkeztetés megszervezését a saját intézményeiben. Ehhez az önkormányzat térítésmentesen biztosítja az épületeket (ebédlőt és főzőkonyhát), és az egyházi fenntartásba adáskor átadta a szükséges berendezéseket és felszereléseket is.

2016. január 1-től a települési önkormányzat szünidei gyermekétkeztetés keretében köteles a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére ingyenesen biztosítani a déli meleg főétkezést, amennyiben a gyermek törvényes képviselője ezt kéri. Az ingyenes szünidei étkeztetés igénybevételének lehetőségéről, feltételeiről a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek törvényes képviselői a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását megállapító határozattal együtt, illetve minden év május 15-éig és szeptember 15-éig kapnak tájékoztatást. 2017. évben 36 tanuló vette igénybe ezt az ellátást.

A gyermekek egészségügyi szűrése a *védőnői hálózaton* keresztül biztosított. Az iskoláskorúaknál érzékszervi méréseket és egészségügyi ismeretterjesztést végeznek, a 6 éven aluli gyermekek védőnői gondozásban részesülnek. Az elmúlt években átlagosan kb. 400 alkalommal tartottak csoportos egészségnevelést az iskolákban az iskolavédőnők, iskolaorvosok. Fő témák a személyi higiéné, az egészséges táplálkozás, az egészséges és biztonságos környezet, a mindennapos testmozgás, a káros szenvedélyek elkerülése, személyes és társas kapcsolatok, barátság, szerelem, párkapcsolat, családtervezés voltak.

A védőnőkhöz családlátogatásaik során a várandós kismamák, gyermekes anyukák fordulnak problémáikkal. Nagyon sokszor elég egy megerősítő beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak.

A védőoltások teljesítése mind az életkorhoz kötött, mind az iskolai kampányoltásokat tekintve 100%-ban megvalósult az elmúlt években. Az 6 védőnői álláshelyből (5 védőnő+1 iskolavédőnő) jelenleg 5 betöltött, 1 betöltetlen.

A bölcsődékben, óvodákban, általános és középiskolákban zajló szűrőprogramok rendszerek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki. A vizsgálatok mellett az önkormányzat által támogatott úszásoktatás és gyógyúszás segíti a gyermekek fejlődését.

A gyermekek napközbeni ellátása ingyenes, mely nagy segítséget jelent a családok számára. A *bölcsőde* a felvételkor előnyben részesíti a szociálisan rászoruló, a védelembe vett vagy szociális alap-, illetve szakellátásban részesülő gyermekeket.

A gyermekek napközbeni ellátásának formája a bölcsőde, ahol összesen 36 férőhely áll rendelkezésre.

2017. évi adatok:

- a bölcsődét igénybe vevő gyermeke száma egész évben összesen: 62 fő
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült: 6 fő
- 3 vagy több gyermekes család gyermeke: 2 fő
- jövedelmi helyzet miatt 100% étkezési kedv. részesülő: 20 fő
- sajátos nevelési igényű gyermek: 0 fő
- megállapítottan halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: 2 fő
- megállapítottan hátrányos helyzetű gyermek: 2 fő
- a bölcsődében korai fejlesztésben részesült (PSZSZ által kirendelt szakember): 0 fő

A korábbi évekhez képest 2016-ban kimagaslóan magas volt a születések száma, városunkban 2014-ben 95, 2015-ben 97, 2016-ban 123 gyermek született, a szülők gyermekvállalás után mielőbb munkába szeretnének állni. A rendelkezésre álló férőhelyekre sokan várakoznak, 2018/2019-es nevelési évre 15 gyermek, 2019/2020-es nevelési évre 14 gyermek van előjegyezve.

Kisújszálláson 1963-ban jött létre az általános iskolai *diákkotthon*, mely a környező tanyavilág gyermekeinek, tanulóinak adott hétközi elhelyezést. A tanyák elnéptelenedése után a városi önkormányzat szociális érzékenységeinek köszönhetően továbbra is finanszírozta, működtette a diákkotthont, segítve ezzel a hátrányos, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű családok gyermekeinek iskoláztatását. Az oktatási intézmények egyházi fenntartásba adását követően ez a létesítmény jelenleg a Nagykun Baptista Oktatási Központ Általános Iskola, Középiskola és Kollégiumhoz tartozik. Benne 30 tanuló kaphat napközbeni ellátást, ill. szociális elhelyezést. Az itt elhelyezett 6-15 éves korú tanulók szinte kivétel nélkül népes roma családból származnak, a szülők többsége munkanélküli. Nekik a diákkotthon jelenti a biztonságot, s védi meg őket az átmeneti neveléstől. A mind életkorban, mind képességekben heterogén csoport számára a kollégiumi nevelés a garancia a rendszeres iskolába járásra, a tankötelezettség teljesítésre.

Az önkormányzat minden évben pályázati keretet biztosít *nyári táborok támogatására*. A pályázati kiírásban szempont a táborban résztvevő HH és HHH tanulók részvételi lehetősége.

A képviselő-testület tanévenként oklevéllel és könyvajándékkal ismeri el a kiemelkedő tanulmányi és sporteredményeket elérő diákok és felkészítő tanáraik munkáját. Fontos a HH és HHH gyermekekre abból a szempontból is kiemelt figyelmet fordítani, hogy a későbbi években számuk visszaköszönhet az álláskeresők között. Úgymond prevenciós lépésként célszerű felzárkóztatásukat gyermekként megkezdni, elősegítve azt, hogy minél magasabb iskolai végzettségre tegyenek szert és elhelyezkedési esélyeik is javuljanak.

4.3 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyermekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Tekintettel arra, hogy mindkét, Kisújszálláson iskolafenntartó egyház tett a közoktatási törvény (a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 81. § (11) bekezdése) alapján egyoldalú nyilatkozatot az önkormányzati közoktatási feladatellátásban való közreműködésről, ezen egyházakra kiterjed a közoktatási és a köznevelési törvény (a köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény) szabályozása. Ez utóbbi (is) több ponton kitér a hátrányos és a halmozottan hátrányos tanulókkal való megkülönböztetett, esélyegyenlőségüket elősegítő bánásmódra, így pl. a következőkre:

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók előnyben részesítése a felvétel során, ha az iskolának van lehetősége felvételi kötelezettségének teljesítése után - 51. § (1);
- a halmozottan hátrányos helyzetű, a hátrányos helyzetű és az SNI tanulók első alapfokú művészetoktatásban való részvételének ingyenessége - 16. § (3);
- a pedagógus kötelezettsége a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel történő egyéni foglalkoztatásra, a hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók felzárkózásának elősegítésére, valamint a tehetségek felismerésére és kiteljesedésük elősegítésére - 62. §.

Az egyházi fenntartással (és országosan a köznevelési intézmények állami fenntartásba vételével) az önkormányzatnak a közoktatásban/köznevelésben betöltött szerepe a minimálisra csökkent, leegyszerűsítve: a szakmai, tartalmi tevékenységgel kapcsolatos önkormányzati feladatok megszűntek, az ingatlanok biztosítása maradt ezen a téren a lényegi tevékenység. Emiatt a HH, HHH és SNI tanulók esélyegyenlőségének elősegítése elsődlegesen törvényi kötelezettsége a köznevelési intézményeknek, így a Kisújszálláson működő egyházi intézményeknek is. Az önkormányzat kompetenciája itt az egyéb, esélyegyenlőséget támogató programok biztosítása lehet. Így pl. célszerű folytatni a nyári táborok támogatását, a kiemelkedő tanulmányi és sporteredményeket elérő tanulók elismerését, a felsőoktatásban tanulók támogatását, különös tekintettel a HH, HHH és SNI tanulóakra.

Az önkormányzat minden évben ősszel tájékoztatót kért a fenntartásában működő nevelési-oktatási intézmények előző évi munkájáról és a tanévkezdésről. Ennek során információkat kért a HH, HHH és SNI gyermekek számáról, arányukról és az esélyeiket javító tevékenységekről, pályázatokról. E tájékoztatókat a későbbiekben is célszerű – természetesen az iskolafenntartókkal egyeztetve – összeállítani és megtárgyalni, mert a város közneveléséről ennek kapcsán lehet átfogó és hiteles képet rajzolni, érzékeltetve a tendenciákat is. E tájékoztatók előkészítése során célszerű a szóban forgó gyermekekkel, tanulókkal folyó oktató-nevelő munkára rákérdezni, ezzel együtt keretet adni az együtt gondolkodásnak.

Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányosa helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek száma a közoktatásban

2017. október 1-jei adatok

Intézmény (zárójelben: összlétszám, viszonyítási alap)	Hátrányos helyzetű gyermekek	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	Sajátos nevelési igényű gyermekek	Integrációs felkészítés	Megjegyzés: 2014- től megváltozott a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet definíciója, ezért az idevonatköző adatok az évek közötti összehasonlításra csak 2014-től adnak lehetőséget, az intézmények közötti összehasonlítás azonban minden évben.
Óvoda (309)	33 = 11%	20 = 6%	5 = 2%		
Arany-iskola (456)	39 = 8%	30 = 6%	23 = 5%		
Kossuth-iskola (406)	40 = 10%	59 = 15%	23 = 6%	53 = 12 %	
Móricz Zs. G. (468)	34 = 7%	24 = 5%	1 = 0%		
Illéssy-iskola (376)	38 = 10%	45 = 12%	19 = 5%		
Összesen (2015)	184 = 9%	178 = 9%	71 = 4%	53 = 3%	
Az ált. iskolákon belüli arány: (862)	79 = 9%	89 = 10%	46 = 5%	53 = 6%	
Kádas-iskola (157)	36 = 23%	38 = 24%	157 = 100%		
Művészeti iskola (245)		11 = 4%			

Összehasonlításként: 2014. október 1-jei adatok

Intézmény (zárójelben: összlétszám)	Hátrányos helyzetű gyermekek	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	Sajátos nevelési igényű gyermekek	Integrációs felkészítésben résztvevő gyermekek
Óvoda (302)	48 = 16%	34 = 11%	4 = 1%	18 = 6%
Arany-iskola (490)	33 = 7%	66 = 13%	21 = 4%	---
Kossuth-iskola (433)	11 = 3%	62 = 14%	19 = 4%	61 = 14%
Móricz Zs. G. (386)	24 = 6%	16 = 4%	---	---
Illéssy-iskola (432)	23 = 5%	70 = 16%	31 = 7%	---
Összesen: (2043)	139 = 7%	254 = 12%	75 = 4%	79 = 4 %
Az ált. iskolákon belüli arány: (923)	44 = 5 %	169 = 18%	40 = 4%	

Forrás: Tanévi tájékoztató 2017.

A közoktatási intézményeinkben tanuló hátrányos helyzetű gyermekek aránya növekszik. A halmozottan hátrányos gyermekek aránya ugyan csökkenést mutat, de ez nem felel meg feltétlenül a valóságnak, ugyanis a szülők nem minden esetben kérik az erről szóló jegyzői határozatot.

Az *óvoda* a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. A Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nkt) 8. § (2) bekezdés értelmében: *A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától "legalább" napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt.* A tavaszi beíratási időponton túl folyamatos felvételt biztosítottunk, és biztosít jelenleg is az intézmény a 3. életévet betöltött, óvodaköteles gyermekek számára. A beóvodázást segíti a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal által minden év március 31. napjáig megküldött adatbázis.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beóvodázását nagy mértékben segítik a védőnők és a Család- és Gyermekegészségügyi Szolgálat munkatársai, esetenként a Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

A 2017-2018. tanévre vonatkozó, a 2018. október 1-jei óvodai statisztikai adatok:

Óvoda/ telephely	A csoport megnevezése	A csoport típusa	Létszám (SNI-vel egvűtt)	A létszám ból SNI tanulók száma	Számított létszám (az SNI tanulók		Napközis ellátás	Hátrányos helyzetűek száma	Halmozottan hátrányos helyzetűek száma	Gyer. véd. kedvez.
					2-nek számít	3-nak számít				
Béla Király úti Óvoda			46	-	-	-	46			
	Margaréta	óvodai	24	-	-	-	24	4	0	8
	Napraforgó	óvodai	22	-	-	-	22	5	0	8
Mocorgó Óvoda			45				41			
	Körte	óvodai	23	-	-	-	19	2	2	11
	Alma	óvodai	22	-	-	-	22	5	4	6
Petőfi Óvoda			72				63			
	Pityang	óvodai	25	-	-	-	22	1	4	5
	Ibolya	óvodai	24	2	2	-	21	4	0	6
	Búzavirág	óvodai	23	-	-	-	20	3	0	3
Pityang Óvoda			78				78			
	Gomba	óvodai	26	1	1	-	26	0	0	2
	Maci	óvodai	26	-	-	-	26	4	0	2
	Katica	óvodai	26	-	-	-	26	2	2	4
Sásastó úti Óvoda			68				66			
	Mókus	óvodai	23	1	1	-	23	0	1	3
	Nyuszi	óvodai	24	1	1	-	22	2	6	4
	Ózike	óvodai	21	-	-	-	21	1	1	4
	Összesen:	13	309	5	5	-	294	33	20	66

Forrás: Baptista Szeretetszolgálat Kisújszállási Óvodája tanévi beszámoló

A fenti táblázatból látható, **hogy nincs szegregált óvoda a városban.**

A nevelő-oktató munka során az intézmény szakemberei – a fejlődésbeli sajátosságok figyelembevételével – speciális, sérülés-specifikus módszerekkel és eszközökkel törekednek a gyermekek készségeinek, képességeinek lehető legeredményesebb fejlesztésére. Kiemelt hangsúlyt kap az életviteli, szociális, kommunikációs készségek fejlesztése, valamint a mozgásfejlesztés.

A zene, a tánc és a képzőművészetek irányt érdeklődő és **tehetséges gyermekeknek**, tanulóknak a helyi alapfokú művészeti iskola kínál lehetőséget személyiségük fejlesztésére és tehetségük kibontakoztatására. Művészeti képzésben való részvétel a **HH és HHH tanulók számára ingyenes.**

A **nem integrálható**, súlyosan sérült gyermekek számára a **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kádas György Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Diákotthon és Gyermekeotthon** nyújt fejlesztő és rehabilitációs ellátást Kisújszálláson. Az intézmény megyei területi ellátási kötelezettséggel működik.

A városban nem elérhető rehabilitációs ellátások Karcagon (20 km), Szolnokon (50 km) és Debrecenben (80 km) érhetők el a lakosság számára, jó tömegközlekedési feltételek mellett.

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a tanulási képességet vizsgáló *szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményében foglaltak szerint* – az óvodai nevelés és az iskolai nevelés-oktatás keretében szerveztük meg.

A *pedagógiai szakszolgálati ellátások* biztosítása állami feladat, megyei szinten koordinálják és látják el. Kisújszállás esetében ezt a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Szakszolgálat végzi, amelynek hozzánk legközelebbi tagintézménye Karcagon működik, ez az egység látja el a kisújszállási gyermekeket. A helyzet a korábbi állapothoz képest - tehát amikor a Kisújszálláson is működhetett szakszolgálat - nem lett jobb. A szülőknek ugyanis plusz tehet jelent a gyermekeikkel a foglalkozásokra történő utazás Karcagra és vissza. A kisújszállási iskolákban ugyanakkor a gyógytestnevelés megoldottnak mondható, a logopédiai ellátás azonban csak részben, ugyanis a súlyosabb beszédhibák kezelésére az érintetteknek át kell járniuk Karcagra.

4.4 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szegregált lakóterületen élő gyermekek óvodai és általános iskolai oktatása *integrált környezetben történik*.

4.5 Kulcsproblémák összegzése

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység vizsgálata során Kisújszálláson	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A köznevelési rendszer átalakításával az önkormányzat fenntartói státusza megszűnt.	Továbbra is szükséges fenntartani az önkormányzat által biztosított programokat, támogatási rendszereket.
A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet igazolását nem minden arra jogosult kérelmezi.	Szülők tájékoztatása a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetűeknek járó lehetőségekről.
Nincs elegendő bölcsődei férőhely.	Bölcsődei férőhelyek számának növelése/új bölcsőde építése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- A Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv.
- A Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról.
- A Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést néhány jogszabály tiltja ugyan, de a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását és felszámolását nem írja elő jogszabály.

Nemek egyenlősége:

A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia – Irányok és Célok 2010-2021. című 1004/2010. (I. 21.) számú Kormányhatározat alapján a célkitűzés:

- a nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele;
- a szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása;
- a férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentésének támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén;
- az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtétele;
- a nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása;
- a nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások szakmai megalapozása (képzés, intézményrendszer, nemekre érzékeny költségvetés, nemekre bontott adatgyűjtés).

Társadalmi problémák, nemek közötti különbségek:

A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető, a társadalom részéről a leginkább, a legtisztább lelkiismerettel támogatott igazságtalanság. Nem könnyű fellépni ellene. Pedig a nemek közötti egyenlőtlenséget – mint a társadalmi egyenlőtlenségeket általában – nem csupán azért érdemes leküzdeni, mert igazságérzetünk, emberi szolidaritás-érzésünk ezt diktálja, hanem azért is, mert az egyenlőtlenség: pazarlás. A társadalmi csoportok – így a férfiak és nők – közötti egyenlőtlen hatalom-megosztás az erőforrások egyenlőtlen felhasználásához vezet: a rendelkezésre álló potenciálok paragon hagyásával egyenértékű.

Nők általános helyzetképe:

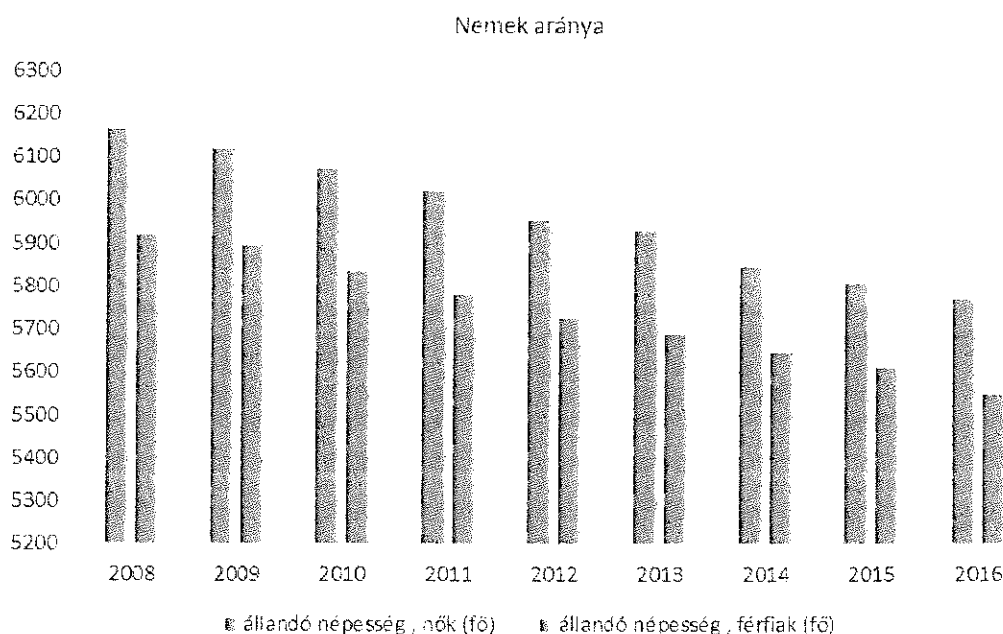
Az önkormányzat és annak intézményei a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkeznek a gender szempontok és problémák tekintetében. Nehéz is a nemek helyzetére érzékeny elemzést lehetővé tevő adatokat gyűjteni, hiszen ezeket még a nagy adatgyűjtő szervek – munkaügyi központok, KSH, NAV vagy TEIR, stb. – sem kérik kellő részletességgel.

A népesség nemek szerinti megoszlása a kisújszállási állandó népességen belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak. Az állandó népességen belül a kisújszállási nők aránya a vizsgált időszakban (2008-2016) mindvégig 50% felett maradt.

Állandó népesség nemek szerinti megoszlása 2008-2016:

év	állandó népesség száma (fő)	állandó népesség, nők (fő)	állandó népesség, férfiak (fő)	nők lakossághoz viszonyított aránya (%)
2008	12 086	6165	5921	51,01
2009	12 013	6118	5895	50,93
2010	11 908	6073	5835	51,00
2011	11 802	6021	5781	51,02
2012	11 682	5955	5727	50,98
2013	11 617	5930	5687	51,05
2014	11 493	5845	5648	50,86
2015	11 419	5807	5612	50,85
2016	11 319	5770	5549	50,98

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 2016. évi állandó népesség nemek és korcsoport szerinti megoszlása:

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
összesen:	5770	5549	11319	51%	49%
0-14 éves	725	796	1521	48%	52%
15-17 éves	186	188	374	50%	50%
18-59 éves	3069	3294	6363	48%	52%
60-64 éves	471	424	895	53%	47%
65 év feletti	1319	847	2166	61%	39%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A társadalmi változások, a gazdasági élet fejlődése következtében az emberi munkaerő iránti igény is nőtt. Az 1900-as évek elején a nők többsége a gyermekek nevelésével, a háztartás vezetésével foglalkozott, az 50-es – 60-as évektől kezdődően fokozatosan helyezkedtek el állami munkahelyeken, elsősorban könnyűiparban, kereskedelemben és vendéglátóiparban, majd a későbbiekben hivatalokban, közintézményekben. A felsőfokú végzettség iránti igény fokozatos növekedést mutat a nők esetében is, így az oktatói, nevelői munkakörökben részvételük ma már jelentősebb a férfiakénál. Bár a nők nagyobb arányban töltenek be szellemi munkakört, mint a férfiak – jellemzően tömegesen alacsonyabb presztízsű és/vagy bérezésű, szerényebb előmenetelű helyeken dolgoznak, mint a férfiak.

A politikai és gazdasági területeken kevesebb a női vezető. A nők előrébb jutása a „ranglétrán” bizonyos ponton megtorpan a férfiakéhoz képest, ez az „üvegplafon” jelenség Magyarországon jellemző.

A település nem rendelkezik kimutatással a férfiak és nők bérezését illetően. Az önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

A városban található, *nőket is foglalkoztató munkahelyek* jellemzően a közszféra, a könnyűipar és a szolgáltatási szektor. A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb demográfiai adatai nem állnak teljeskörűen rendelkezésre (gyermekszám, képzettség, családi állapot, demográfiai adatok).

Kisújszálláson a nők munkaerő-piaci hátrányát igazolják a következő, 2016. évi mutatók:

- munkavállalási korú nők 6,66%-a munkanélküli (ez az arány a férfiak esetében 4,03%)
- nyilvántartott álláskeresők között a nők aránya 61%
- nyilvántartott pályakezdő álláskeresők között a nők aránya 54%
- 180 napnál régebben regisztrált munkanélküli nők aránya 75%

Tapasztalataink szerint a nők között is *kiemelten hátrányos helyzetben* vannak

- a 45 év feletti nők elsősorban a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyermekvállalás előtt állók, a gyeseen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A nők foglalkoztatását gátló *legfőbb akadály* a gyermeknevelés. A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik. A kisgyermeket nevelő nők esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. Városunkban a gyermekek napközbeni ellátását szolgáló bölcsődei férőhelyek száma nem elegendő, a 36 rendelkezésre álló férőhelyre sokan várakoznak (2018/2019-es nevelési évre 15, a 2019/2020-es nevelési évre 14 gyermek). A bölcsőde, igazodva a munkaerő-piaci igényekhez, nyári szünet nélkül 6:30 és 17 óra között nyitva tart, igény esetén 6:00 órától tudja fogadni a kisgyermekeket.

Minden gyermek számára biztosított a 3 éves kortól kötelezően történő óvodáztatás, felvétel iránti kérelmet nem utasítunk el. Valamennyi tagóvoda 7:00 és 17:00 óra között van nyitva.

A Polgármesteri Hivatal minden munkavállalója *rugalmas munkaidőben* dolgozik, ezzel segítve a kisgyermekes szülőket.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a *védőnői hálózat* szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyákra és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdi meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok. Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a *jelzőrendszerek* alapján több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Az anyaoththon és a családok átmeneti otthona, ezek a *mintegy huszonöt éve létező intézmények* adják meg a lehetőséget arra, hogy a valamilyen okból utcára kerülő nők, édesanyák együtt maradjanak gyermekeikkel. Több generációra visszavezethető rossz családi minták, meglazult kötelékek, szétzilált kapcsolatok, bántalmazás, generációkon át fennálló szocializációs hiányosságok állnak a háttérben, amik miatt egy anya az utcára kerül. Gyakorta egy személy esetében is halmozódnak a problémák. Sok sebből vérző anyákról, nőkről van szó. Közös a végtelen nagy kiszolgáltatottság. Az anyaoththonok célja támogatni az anyákat abban, hogy szülővé váljanak, gyermekeiket neveljék, képessé váljanak az önálló családi életre.

Városunkban nincs anyaoththon és családok átmeneti otthona, az önkormányzatnak ez nem is tartozik kötelező ellátási feladatai közé. A szolgáltatások közvetítése a *Család- és Gyermekjóléti Szolgálat* feladata. A családsegítő megkeresi az adott problémára leginkább megfelelő megoldást, tájékoztatást nyújt a lehetőségekről, segít az anyaoththonba illetve a családok átmeneti otthonába történő elhelyezésben.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény XV. cikkére visszavezetve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

Az adatok azt mutatják, hogy a kisújszállási képviselő-testület összetétele a férfiak és nők arányát tekintve az elmúlt két választási ciklusban nem változott, 12 képviselő közül 2 a nő.

Azt tapasztaljuk a városban, hogy a legfelsőbb vezetők (polgármester, alpolgármesterek, jegyző, aljegyző) férfiak, de a Polgármesteri Hivatal vezető beosztású köztisztviselői közül 3 nő és 1 férfi.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A helyi tapasztalatok alapján a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák: a munkanélküliség, a gyermekvállalás, a munkaerő-piacra történő be- és visszajutás, családbarát munkahelyek hiánya, magányosság fiatal és idős korban.

Ezek összetársadalmi problémák, amelyeken komplex programokkal lehet enyhíteni.

Megállapítható, hogy városunkban nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

5.8 Kulcsproblémák összegzése

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során Kisújszálláson	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A 0-3 éves korosztály számának növekedésével, illetve a GYES extra bevezetésével olyan helyzet alakult ki, melyben egyértelmű a tartós bölcsődei férőhelyhiány.	Bölcsődei férőhelyek számának növelése/új bölcsőde építése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A *népesség öregedésével* járó társadalmi, demográfiai problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. Az öregek aránya 1950-ben az egész világon 8%, 2000-ben 10% volt, 2050-ben azonban – az ENSZ „A világnépesség öregedése – 1950–2050” című, 2000-ben közzétett kiadványa szerint az emberiségnek már több mint egyötödét, Európában 36–37%-át 60 éven felüliek teszik majd ki.

Indokolt tehát, hogy a társadalom naprakészen reagáljon az öregedés következtében kialakuló demográfiai és szociológiai változásokra, valamint a mindenkori kormány és törvényhozás is határozott, előretekintő jogalkotással alkalmazkodjék az új helyzetekhez.

Napjainkban a környezetünkben élő idősökért felelősséget érzünk, de annyira felgyorsult a világ körülöttünk, – és egyre több területen kell a fiataloknak helyt állniuk, – hogy e mellett szinte mindennapi teherre válik az idősökkel való foglalkozás. Szeretet és vonzalom az egyik oldalon, míg visszahúzás, a terhek kínzó megélése, tehetetlenség a másik oldalon. A nagycsaládok felbomlásával, a kétkeresős családdal kialakulásával gyakorlatilag nagyon sok esetben megoldhatatlan feladat az idős ember családon belüli gondozása, ellátása – főleg ha testi, vagy pszichés megbetegedésben is szenved, aminek következtében önellátásra részben vagy egészben képtelenné válik.

Századunk elvi öregtiszteletének ellentmond az a tény is, hogy a rohamléptekkel fejlődő tudomány és technika mellett a megszerzett tapasztalat egyre csökkenő értéket képvisel, hiszen a megtanult, begyakorolt ismeretanyag rövid időn belül elévül, és újabb ismeretek megszerzése válik szükségessé. Ezt azonban az idősödő ember gyakorta már nem képes megszerezni. Ezt a tényt tükrözik azok az álláshirdetések is, melyek 35-45 évben jelölik meg az állás betöltéséhez szükséges felső korhatárt. Megfelelő intézkedések szükségesek: többek között az egészségügy, szociálpolitika, családpolitika, a szociális ellátó rendszerek fejlesztése, reformálása és a források áttekintése, szükség esetén módosítása.

A társadalmi adottságok nagymértékben befolyásolják ezen korosztály szociális helyzetét, életfilozófiáját. Ezen a téren jelentős változtatásokra van szükség, ilyen a nyugdíjak reálértékének folyamatos növelése, illetve szinten tartása, az időskorúak biztonságérzetének növelése, az elszegényedés elleni védekezés

Ahhoz, hogy a modern világ által kínált gazdasági és technológiai lehetőségek ne csak vágyak maradjanak, hanem az ellátórendszerek fenntarthatóságának megvalósításával tényleges eredményekké váljanak, nemzetközi szinten is összehangolt és tudatos tervezésre és cselekvésre van szükség a társadalmak és a kormányzatok részéről.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

65 év feletti aránya az állandó népességben belül 2008-2016:

év	állandó népesség száma (fő)	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	65 év feletti állandó lakosok aránya (%)
2008	12 086	1 957	16,19
2009	12 013	2 002	16,67
2010	11 908	1 996	16,76
2011	11 802	2 003	16,97
2012	11 682	2 011	17,21
2013	11 617	2 051	17,66
2014	11 493	2 088	18,17
2015	11 419	2 130	18,65
2016	11 319	2 166	19,14

Magyarország korfájához hasonlóan Kisújszállás város lakossága is folyamatosan, az országos átlagot meghalódóan öregszik, a 65 év feletti aránya az elmúlt 8 évben 2 százalékponttal nőtt.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze (2016. évi adatok alapján):

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- a nők élettartama hosszabb (a 65 év feletti 61%-a nő),
- a városunk előregedő (öregedési index 142%, az országos mutató 126%).

Az 1997. évi LXXXI. törvény által biztosított kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében az alábbi ellátásokat folyósítják:

- saját jogú ellátások: öregségi nyugdíj,
- hozzátartozói ellátás az özvegyi nyugdíj, árvaellátás, szülői nyugdíj, baleseti hozzátartozói nyugellátások és az özvegyi járadék.

Egyéb, idős emberek számára igénybe vehető rendszeres járandóság az időskorúak járadéka, aminek feltételeit a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szabályozza.

Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint:

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	1539	2179	3718
2009	1528	2138	3666
2010	1486	2044	3530
2011	1488	2079	3567
2012	1451	2070	3521
2013	1398	2053	3451
2014	1351	1989	3340
2015	1297	1941	3238
2016	1298	1937	3235

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Szociális térkép vagy az időkorúak körében végzett célzott közvélemény-kutatás, felmérés hiányában csak feltételezni lehet, hogy nincs ellátatlan személy az idősek körében. (Az ellátatlanság azok körében tapasztalható, akik még nem érték el a rájuk irányadó nyugdíjkorhatárt.) A problémát inkább az egyes ellátások igen alacsony összege jelenti (főleg a járadékoké).

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

Az időskorúak – közülük is főként az egyedülállók – a **bűncselekmények** elkövetése szempontjából **potenciálisan veszélyeztetett** csoportot képeznek. Az előrehaladott korban lévők életkori, fizikai, mentális sajátosságaikból adódóan, és a társadalomban betöltött szerepükénél fogva az átlagnál sérülékenyebbek, kiszolgáltatottabbak, ezáltal fokozottabban veszélyeztetettek bizonyos bűncselekményekkel szemben.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

A munkanélküliek korcsoportonkénti megoszlásából egyértelműen kivehető, hogy az idősebb korosztályokat (55 év felettiek) arányaiban *jobban sújtja a munkanélküliség* problematikája.

A településen jelenlévő probléma az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya, mely 2016-ban elérte a 23%-ot (2013-ban 15%).

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma	
	fő	fő	%
2008	640	43	7%
2009	982	53	5%
2010	959	74	8%
2011	658	76	12%
2012	916	113	12%
2013	533	81	15%
2014	632	113	18%
2015	471	104	22%
2016	345	80	23%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A trendekből kiindulva azok, akik ebben a korban veszítik el munkahelyüket *sokkal nehezebben találnak* munkát, ha nincs valamilyen speciális szaktudás a kezükben. Az öregségi nyugdíjkorhatárt megelőző időszakban a foglalkoztatásból való kiesés nemcsak anyagilag, hanem mentálisan is nehéz terhet ró az idősödő személyekre. A munkáltatók részéről hátrányos megkülönböztetésnek minősül az, hogy az érintett korosztályt új munkaerőként kevés esetben foglalkoztatják.

A nyugdíjaskorúak foglalkoztathatóságát a jogszabályi keretek jelentősen leszabályozták. A nyugdíjasként történő foglalkoztatásnak a Munka törvénykönyve alapján, munkaszerződéssel történő alkalmazásnál nincs semmilyen akadálya. Mindössze annyi történik, hogy a nyugdíjban részesülő munkavállaló munkajogi szempontból speciális helyzetben lesz.

Az önkormányzat saját intézményeiben nem tudja erősíteni a nyugdíjasok munkaviszonyban történő foglalkoztatását, mivel a hatályos jogszabályok a nyugdíj és a közszférában szerzett bérjellegű juttatások egyidejű folyósítását 2013 júliusától nem engedik.

Nem állami szervekre nincs az önkormányzatnak ráhatása abban, hogy kit foglalkoztassanak. Ennek módja állami hatáskör, kedvezmények, támogatások biztosításával.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Magyarországon törvény szabályozza, hogy a közszolgáltatásoknak egyenlő eséllyel hozzáférhetőeknek kell lenniük. Kisújszálláson a közszolgáltatásokat nyújtó épületek *akadálymentesítése folyamatos*.

2014-ben az ÉAOP-5.1.1/D-09-2f-0006 kódszámú pályázatunk megvalósítása során komplexen akadálymentes lett a Városháza (Kisújszállás Város Önkormányzatának és a Kisújszállási Polgármesteri Hivatalnak az épülete), valamint részben teljesültek az akadálymentesített környezet kialakításának feltételei a Városháza park, a városközpont gyalogos és zöldfelületeinek megújítása, a Kálvin park megújítása és a régi piacsarnok felújítása során. A projekt utolsó elemeként 2015 nyarán a Vigadó Kulturális Központ (volt mozi épülete) megújítása és komplex akadálymentesítése valósult meg.

A személyes gondoskodást nyújtó *szociális szolgáltatásokhoz a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ* biztosítja az időskorúak számára az egyenlő esélyű hozzáférést. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, idősök nappali ellátása és az idősök bentlakásos ápoló, gondozó otthona.

A házi segítségnyújtás és a szociális étkeztetés szolgáltatások telephelyének tárgyi feltételei a megvalósult ÉAOP-4.1.3/A-11-2012-0080 kódszámú projekt eredményeinek köszönhetően megfelelnek a jogszabályi előírásoknak, az alapszolgáltatások 2013. november 1. óta határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkeznek, az alapszolgáltatás épületei akadálymentesek.

Jellemző a szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, egyes ellátások személyre szabottak, a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket.

Ki nem elégített szükséglet a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bevezetése. Sajnos a támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások rendjéről szóló 191/2008. (VII. 30.) Kormányrendelet alapján a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást működtető szolgáltatók befogadására és működésének állami támogatására meghirdetett pályázati rendszer megszűnésével a rendszerbe történő befogadásra nincs lehetőség, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megszervezése csak piaci alapon történhet.

Az idősök bentlakásos ellátását, gondozását végző intézmény Kisújszálláson a Téglagyár utca 10. sz. alatt működik. Az épületegyüttes rossz állapotban van, egyes szárnyaiban nincsenek meg a jogszabályban előírt követelmények.

A nagycsaládok felbomlása, a kétkeresős családmodell kialakulása, a fiatalok elvándorlása miatt nagyon sok esetben megoldhatatlan feladat az idős ember családon belüli gondozása, ellátása, ezért a rossz körülmények ellenére az elmúlt években az ellátása magas kihasználtsággal működik. Ez természetesen együtt jár a hosszú várólisták kialakulásával.

Az *egészségügyi ellátáshoz* való hozzáférés biztosított az idősebb korosztály számára is. A településen 6 háziorvosi praxis működik, az épületek akadálymentesítettek. A kisújszállásiak a járóbeteg szakrendeléseket helyben, Karcagon a Kátai Gábor Kórház szakrendelőjében és Szolnokon a Hetényi Géza Kórház és Rendelőintézetben vehetik igénybe. A fekvőbeteg ellátás azonban az új regionális felosztás alapján Karcagon a Kátai Gábor Kórházban, illetve a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrumban vehető igénybe. Fontosnak tartjuk azt a törekvést is, hogy a helyi egészségügyi ellátást is lehetőségeihez mérten javítja az önkormányzat. Ennek eredményeként 2012 decemberétől megkezdődhetek a Kisújszállási Kumánia Gyógy- és Strandfürdőben – OEP által finanszírozott szolgáltatásként – a fürdőgyógyászati ellátások. A fürdő egész területe teljeskörűen akadálymentesített. Így az idős korra különösen jellemző mozgásszervi betegségek helyben kezelhetők.

Az önkormányzati munka egyik kimondatlan feladata a *helyi közösség erősítése*. Ennek egyik fontos területe az idős kor tartalmas közösségi megélésének elősegítése. Erre Kisújszálláson számos példa van.

Az önkormányzat *támogatja* a településen élő idős emberek önszerveződő tevékenységét, a nyugdíjas közösségek munkáját pénzügyileg is segíti, valamint közösségi színteret biztosít az életkori sajátosságaikból adódó közösségi események megtartásához.

A városban több mint negyven civil szervezet működik, melyek között több kimondottan az idősek egy-egy csoportját fogja össze, nyugdíjas klubként (pl. 48-as Olvasókör, Nagykun Nyugdíjas Klub, Móricz Klub), művészeti közösségként (pl. 48-as Asszonykórus) működnek. Számos olyan, közös érdeklődésen alapuló civil szervezet is van, amelynek tagjai sorában sok idős tagot találunk (pl. Petőfi Vadásztársaság, Városvédő és -Szépítő Egyesület, Munkás Horgász Egyesület, Nagykunhalmi Belsőszervi Egyesület).

Az önkormányzat mindezekén túli odafigyelésének jellemző példája az, hogy az *idősek napja* alkalmából minden évben kulturális műsorral és megvendégeléssel köszönti őket, karácsony előtt a 75 éven felülieknek pedig *élelmiszercsomagot* ajándékozik.

Az idősekre, mint egy-egy közösség tagjaira és mint tapasztalatokkal rendelkező magánszemélyekre egyaránt számít az önkormányzat. Ezért is *vonja be* őket helyi kiadványok szerkesztésébe (városi éves kalendáriumok, Helytörténeti füzetek, egyéb kiadványok). A nyugdíjas közösségek tagjait bevonja azon hagyományok ápolásába, amelynek célja a település kulturális örökségének gondozása, annak a tudásnak az átadása, amellyel a település hagyományai életben tarthatók. Közreműködésükkel hagyományos népi kismesterségeket bemutató képzések valósulnak meg.

Az önkormányzat rendszeresen tartja a kapcsolatot az időseket tömörítő civil közösségekkel, és tájékoztatást nyújt a városban zajló folyamatokról, döntésekről.

Az idősekre való odafigyelésért, helyzetük segítéséért az önkormányzat 2010-ben és 2017-ben elnyerte a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat által adományozott „*Idősbarát Önkormányzat*” címet és 2017-ben ennek az országos „párját” is.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Kisújszálláson működik *Idősek Klubja* is. A klubba azokat az egyedülálló nyugdíjasokat várják, akik társaságra és programokra vágnak. Várják azokat a nyugdíjasokat is, akik párjukkal élnek és szeretnék a napjaikat nagyobb társaságban eltölteni. A nappali ellátások keretében lehetőség van az időskorúak ellátására: szociális étkeztetés, mentálhigiénés gondozás, mosás, vasalás, tisztálkodás. Az időseket ellátó nappali intézmény 30 férőhelyes. Nagy beszélgetések, filmnézés, kártyacsaták, társasjátékozás, dolgos, kézműves napok, termékbemutatók várják az érdeklődő nyugdíjasokat.

6.5 Kulcsproblémák összegzése

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során Kisújszálláson	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idősek bentlakásos ellátását, gondozását végző intézmény Kisújszállás, Téglagyár utca 10. sz. alatti működik. Az épületegyüttes rossz állapotú, egyes szárnyaiban nincsenek meg a jogszabályban előírt követelmények.	Bentlakásos ellátásnak helyt adó épületegyüttes felújítása, korszerűsítése, bővítése szükséges.
Az ellátás iránt megnövekedett igény miatt hosszú várólista alakult ki.	Az ellátás férőhelyszámának növelése/új szárny, új épület építése.
55 év feletti regisztrált munkanélküliek növekvő aránya.	Közfoglalkoztatási programokba történő bevonás, képzésekről tájékoztatás, a képzéseken való részvétel folyamatos biztosítása.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 26. cikke elismeri a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre. Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 2006. december 13-án egyhangúan fogadta el a Fogyatékkal élő személyek jogairól szóló Egyezményt és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyvet. Az új nemzetközi egyezmény közel 650 millió fogyatékkal élő embert érint a világon.

A *hazai fogyatékosügy politikai* kiemelkedő sikere, hogy hazánk volt a világon az első állam, amely mind az Egyezményt, mind pedig a Jegyzőkönyvet ratifikálta a 2007. évi XCII. törvénnyel. Az Egyezmény szerint „fogyatékkal élő személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását”.

Az egyenlőség, az egyenlőtlenségek kérdése különböző mértékben ugyan, de valamennyi – a többségtől eltérő jellemzőkkel rendelkező – személyt, csoportot érint ma Magyarországon. Különösen veszélyeztetett csoport a cigányság, más szempontból a nők, ismét más szempontból, de külön figyelmet érdemel a fogyatékos emberek helyzete is.

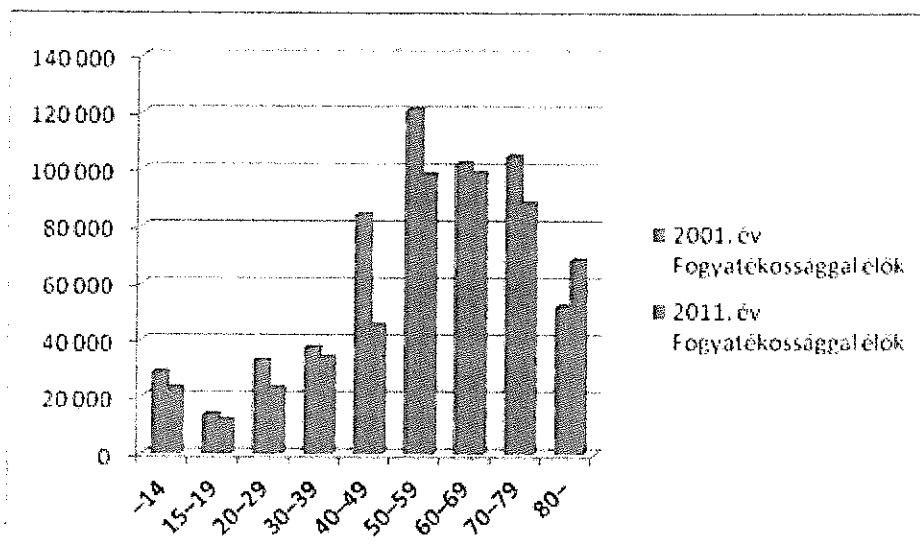
A fogyatékkal élő életét megkönnyíteni, élhetőbbé, korlátoktól mentesebbé tenni már önmagában komoly elhivatottságot jelentő feladat. Közös célunk, hogy elősegítsük a társadalmi integrációt, a társadalmi összetartozást és az életkörülmények javítását, érvényesítsük az emberi méltóság és az egyenlő bánásmód elvét. Fogyatékos emberek hátrányainak enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében az Országgyűlés – összhangban az Alaptörvénnyel és a nemzetközi jog általánosan elismert szabályaival – megalkotta **A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvényt (Fot.)**. A Fot. célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önrendelkezésének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása.

A fogyatékkal élők életét ezen kívül számtalan jogszabály, intézmény, szakmai és társadalmi szervezet segíti.

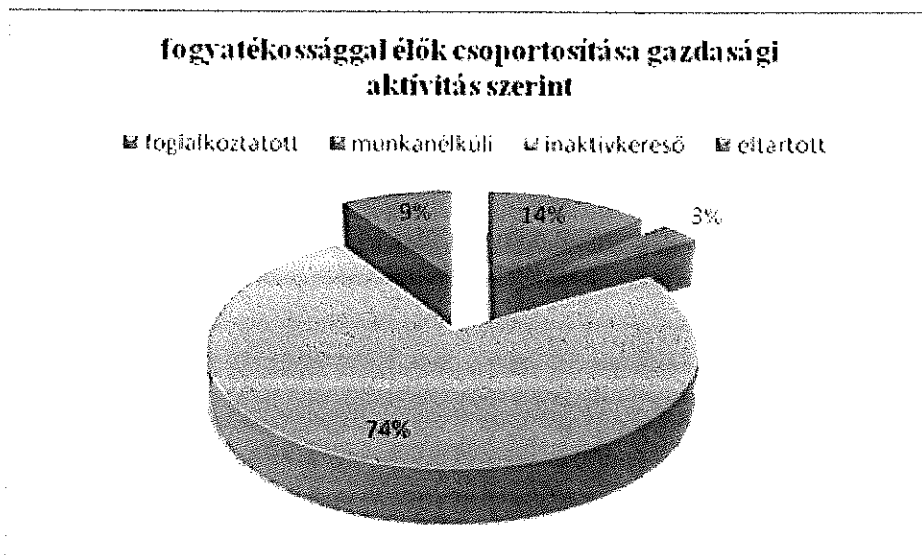
Kiemelten kezelendő az egyenlő hozzáférés a közszolgáltatásokhoz. Fontos, hogy mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban akadályozott emberek számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető legyen mind a közszolgáltatást nyújtó épület, mind a szolgáltató.

A legutóbbi népszámlálás (2011.) adatai szerint 490.578 fő fogyatékkal élő ember van Magyarországon, a népesség 5,7%-a.

A fogyatékos népességben belül továbbra is a mozgássérültek a legnépesebb csoport. Ha a korosztályt vizsgáljuk, a 80 év felettiek aránya jelentősen emelkedett.

A népszámlálás adatai szerint a fogyatékossgal élők 74%-a inaktív kereső, azaz saját jogú nyugdíjas, járadékos, valamint rokkantsági nyugdíjas, baleseti járadékos.

Fogyatékos személyek részvétele a foglalkoztatásban

A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű *nyugdíj, járadék, segély*. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak. Fontos továbbá a célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezni. Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során *számos akadállyal* kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedési eszközök használata is nehezíti helyzetüket. A fogyatékosok körében a foglalkoztatottsági arány meghatározásánál a 2011. évi népszámlálás adataiból tudunk kiindulni, mely 14%.

Gyakori probléma, hogy *kevés a foglalkoztatási lehetőség*, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak a különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Probléma, hogy nem áll rendelkezésre olyan foglalkoztatási szakember, aki fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tud tenni a foglalkoztatás jellegére és helyére.

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a.) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b.) elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a.) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b.) aki 2014. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Ftt. 57/B §)

Pozitív irányba történő minimális elmozdulást a 2010. január 1. napjától bevezetett munkaadó által fizetendő *rehabilitációs hozzájárulás* összegének emelkedése okozott. A rehabilitációs hozzájárulást, mint fizetési kötelezettséget, azzal a céllal vezették be, hogy a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatását elősegítsék, rehabilitációjukat szolgálják. Azoknak a munkáltatóknak kell számolniuk vele, akiknél a munkavállalók száma a 25 főt meghaladja, és az általuk foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek száma nem éri el a létszám 5 százalékát (kötelező foglalkoztatási szint). A munkaadók szívesebben foglalkoztatnak megváltozott munkaképességű dolgozókat, minthogy a költségvetés részére adó formájában megfizessék a (2018. évben) 1.242.000 Ft/év/fő összeget.

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, melynek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

Városunkban is rendkívül kevés lehetőségük van a fogyatékkal élőknek, megváltozott munkaképességűeknek a *munkavállalásra*. Közel egy évtized után, 2012 júniusában zárta be üzemét a KERISZ Kft., ami tartósan, mintegy 20 megváltozott munkaképességű embernek adott munkát. Az utazást vállalni tudó megváltozott munkaképességűek Kenderesre, illetve Törökszentmiklóásra járnak dolgozni.

Az önkormányzat az intézményén keresztül segítséget nyújt a lakóköznyezetükben élő fogyatékos személyek részére önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi, mentális állapotukból vagy más okokból származó problémáik megoldásában. A segítségnyújtás módja a saját intézmény által nyújtott támogatások a *szociális alapszolgáltatások* területén: családsegítés, étkeztetés, házi segítségnyújtás.

A *szakellátás biztosítása*, megszervezése nem feladata az önkormányzatnak. Ezzel kapcsolatban tevékenységük a minél szélesebb körű információnyújtásra korlátozódik.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Normatív, alanyi jogon járó, törvény által biztosított ellátások:

- **Fogyatékosági támogatás:** A Fot. 22. §-a alapján biztosított támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzübeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- **Rokkantsági járadék:** A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

- **Közlekedési kedvezmény:** A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.
- **Parkolási igazolvány:** Parkolási igazolványra az a személy jogosult, aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott, vagy aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül, illetve akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengén látónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül.

Városunkban a szociális ellátásokat igénybe vevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban csak a megváltozott munkaképességű személyek ellátásában részesülőkre vonatkozóan rendelkezünk.

év	állandó népesség száma (fő)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma (fő)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők állandó népességhez viszonyított aránya (%)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülő férfiak száma (fő)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülő nők száma (fő)
2012	11 682	545	4,67%	256	289
2013	11 617	502	4,32%	228	274
2014	11 493	495	4,31%	229	266
2015	11 419	455	3,98%	214	241
2016	11 319	424	3,75%	199	225

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslatról függően:

- a.) rehabilitációs ellátás vagy
- b.) rokkantsági ellátás.

A Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program keretében 2018 áprilisától a szociálisan rászoruló megváltozott munkaképességű, és a rendkívül alacsony jövedelmű időskorú személyek – amennyiben legfeljebb a mindenkori nyugdíjminimum 130%-ának megfelelő havi jövedelemmel rendelkeznek: rokkantsági vagy nyugellátásban, illetve időskorúak járadékában részesülnek - számára élelmiszersomagot biztosítanak. A csomagosztás a megyében negyedévente közel 4000 főt érint. Kisújszálláson a Magyar Államkincstár adatbázisa alapján a 2018 májusi osztáskor 130 személy élt, aki megfelelt a célcsoport kritériumainak.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Miként általában az esélyegyenlőség területén, a fogyatékoságügyben is a *társadalmi szemléletformálás* az egyik legnagyobb kihívás. Komoly kihívás, és súlyos feladat hárul a döntéshozókra és végrehajtókra a társadalom egésze tekintetében: mindenki számára világossá kell tenni, hogy a fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata, és – bár jelentős anyagi forrásokat emészt fel – nem csupán pénz kérdése. Az egyenlő esélyű hozzáférés nemcsak liftek, rámpák, speciális táblák vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekinti. Ennek egyik igen fontos eszköze az esélyegyenlőségi tervek elkészítése és az abban foglaltak végrehajtása is.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a *legsérülékenyebb társadalmi csoportot* alkotják. Fontos számukra olyan környezet teremtése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életük során, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az *akadálymentesítés*, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmazottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, és annál jóval több.

Kisújszálláson a közszolgáltatást nyújtó intézmények *akadálymentesítése folyamatos*.

- 2013. végére befejeződött a szociális alapellátást és gyermekvédelmi feladatokat ellátó épületegyüttes (Kálvin utca 9. és 13., Vásár utca 3.) uniós támogatásból finanszírozott (ÉAOP-4.1.3/A) felújítása, átalakítása, melynek eredményeként megtörtént a létesítmények akadálymentesítése is.

- 2014-ben az ÉAOP-5.1.1/D-09-2f-0006 kódszámú pályázatunk megvalósítása során komplexen akadálymentes lett a Városháza (Kisújszállás Város Önkormányzatának és a Kisújszállási Polgármesteri Hivatal épülete), valamint részben teljesültek az akadálymentesített környezet kialakításának feltételei a Városháza park, a városközpont gyalogos és zöldfelületeinek megújítása, a Kálvin park megújítása és a régi piacsarnok felújítása során. A projekt utolsó elemeként 2015 nyarán a Vigadó Kulturális Központ (volt mozi épülete) megújítása és komplex akadálymentesítési valósult meg.
- A gyermekorvosi rendelőknek és az orvosi ügyeletnek helyet adó épület az ÉAOP-4.1.2/A-12-2013-0060 kódszámú projekt keretében megújult. Megvalósult a létesítmény akadálymentesítése, melynek keretében rámpa épült, hogy babakocsival és idősek, fogyatékkal élők számára is könnyebb legyen az épületbe való bejutás és a belső közlekedés.
- Művelődési és kulturális intézmények vonatkozásában megállapítható, hogy a Művelődési és Ifjúsági Központ (Deák Ferenc utca 6.) és a városi könyvtár az épületébe történő bejutás biztosított mozgáskorlátozottak számára, de az épületek nem minősülnek akadálymentesítettnek.

2012 májusában zárult a Hotel Kumánia, valamint a Kisújszállási Kumánia Gyógy- és Strandfürdő építése. A szintén uniós támogatással megvalósuló (ÉAOP-2.1.1/A és ÉAOP-2.1.2/A) projekt eredményeként a hotel és a strandfürdő teljes területe és valamennyi szolgáltatása teljeskörűen akadálymentesített, valamennyi látogató által önállóan elérhető, igénybe vehető.

Városunkban a *közösségi közlekedés* infrastrukturális fejlesztése 2009-ben pályázati támogatással (ÉAOP-3.1.4-2008) valósult meg. A projekt keretében utasváró pavilonokat és kiemelt szigeteket, felvezető járdákat építettünk. Az építési engedélyezési tervek készítésekor és azok megvalósításakor is tekintettel voltunk arra, hogy a fogyatékkal élők, az időskorúak és a kisgyermekesek is használni tudják a létesítményeket. Ez azonban csak megkönnyíti a közlekedést, de nem tette akadálymentessé a közösségi közlekedést, ugyanis a helyi autóbusz közlekedést üzemeltető társaság nem rendelkezik olyan járművekkel, amelyek megfelelnek az akadálymentesítési feltételrendszerének.

A közlekedésben jelentősen akadályozott fogyatékos személy indulási helytől a célállomásig történő közlekedése rámpa, illetve vakvezető sáv hiányában nem teljeskörűen biztosított. Általánosságban megfogalmazható, hogy a *közterületen való önálló közlekedés feltételei* a fogyatékkal élők számára *részben adottak*.

Az elmúlt években a város legforgalmasabb területein a gyalogos átkelőhelyek átalakítására – vagyis az útpadkák részleges elbontására – sor került, hogy kerekesszékekkel és babakocsival is használhatóak legyenek. Kisújszállás egyik legforgalmasabb átkelőhelye a 4201 számú út (volt 4-es számú főút) Szabadság téri zebra. A közlekedési lámpával ellátott gyalogos átkelőhely néhány éve hangos tájékoztatóval lett ellátva, amely a gyengén látók átkelését segíti. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára – külön jogszabály szerint – megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról gondoskodott az önkormányzat.

Mozgáskorlátozottak számára mosdó, indukciós hurok, tapintható információ, jelnyelvi segítség közterületen nem áll rendelkezésre.

A kisújszállási fogyatékkal élő személyek önálló *életvitelét önkormányzati, egyházi és civil szervezet is támogatja.*

A *Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ* végez étkeztetést, házi segítségnyújtást, családsegítést és nappali ellátást is, valamint a *Baptista Szeretetszolgálat* munkatársai ellátnak szociális étkeztetési feladatokat. A szociális otthon és a szeretetszolgálat azonban nem kifejezetten a fogyatékkal élők számára nyújt szolgáltatást, hanem lényegesen nagyobb kör számára biztosítja azt.

Kisújszállás területén működik azonban a *MOVE Támogató Szolgálat*, ami kifejezetten fogyatékkal élők számára biztosít házi segítségnyújtást és szállítási lehetőséget.

Sajnálatos módon azonban ezen szervezetek által ellátottak számával kapcsolatban nem rendelkezünk információval.

7.4 Kulcsproblémák összegzése

A fogyatékkal élő helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során Kisújszálláson	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100%-os.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, közterületek, különösen a járdák fizikai akadálymentesítése, figyelemmel a felújítások során a látás- és hallássérültek tájékozódását elősegítő eszközökre is.

8 Helyi partnerség

A 3-7. pontban szereplő célcsoportok élethelyzetének javításával kapcsolatban együttműködő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések bemutatása:

Városunkban a civil szervezetek, egyesületek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Kisújszállás Város Önkormányzata minden évben a költségvetése terhére pályázati úton támogatja a szervezetek működését, székházuk üzemeltetését, valamint rendezvényeiket.

Partner megnevezése	Az együttműködés területe	Érintett esélyegyenlőségi célcsoportok	Az együttműködés formája
Bokorvirág Hagyományörző Egyesület	kulturális	gyerekek, nők	programszervezés alkalmával rendszeres
Karitatív Önkéntesek Kisújszállási Egyesülete	karitatív tevékenység, egészségmegőrzés	komplex	programszervezés alkalmával rendszeres
Kisújszállási Nagykun Polgárőr Egyesület	bűnmegelőzés, közbiztonság	komplex	rendszeres
Kisújszállási Sport Egyesület	sport	gyerekek	rendszeres
Magyar Vöröskereszt Területi Szervezete	egészségmegőrzés	komplex	programszervezés alkalmával rendszeres
Munkás Horgász Egyesület	sport	gyerekek	programszervezés alkalmával eseti
Nagycsaládosok Egyesülete	család- és gyermekvédelem	gyerekek, nők, idősek	programszervezés alkalmával eseti
Nagykun Nádor Huszár Közhasznú Kulturális Egyesület	hagyományörzés	gyerekek, nők, idősek	programszervezés alkalmával rendszeres
48-as Olvasókör	hagyományörzés	nők, idősek	programszervezés alkalmával rendszeres
Phoenix Kulturális Egyesület	kulturális	nők	programszervezés alkalmával rendszeres
Szalma- és Csuhéfonók Baráti Társasága Egyesület	hagyományörzés	nők, gyerekek, idősek	programszervezés alkalmával rendszeres
Városi Önkéntes Tűzoltó Egyesület	város- és lakosságvédelem	komplex	komplex
Városvédő és -Szépítő Egyesület	városvédelem, értékmegőrzés	komplex	komplex
Roma Nemzetiségi Önkormányzat	érdekvédelem, foglalkoztatás	mélyszegénységben élők és romák	rendszeres, együttműködési megállapodás
Arany Diák Alapítvány	támogatás, fejlesztés, jutalmazás	mélyszegénységben élők, gyerekek	eseti

Partner megnevezése	Az együttműködés területe	Érintett esélyegyenlőségi célcsoportok	Az együttműködés formája
„A holnap menedzsereiért” Alapítvány	támogatás, fejlesztés	gyerekek	eseti
A Kisújszállási Zenedéért Alapítvány	kulturális	gyerekek	eseti
Alsós Gyermekünkért Alapítvány	támogatás	gyerekek	eseti
Boldog Gyermekünkért Alapítvány	támogatás, hátrányok enyhítése	gyerekek	eseti
„Együtt a holnapért” Alapítvány	támogatás, képességfejlesztés, tehetséggondozás	gyerekek, fogyatékkal élők	eseti
„Fogd a kezem” Alapítvány	fejlesztés, támogatás, tehetséggondozás	mélyszegénységben élők, gyerekek	eseti
Gyermekünk Műveltségéért Alapítvány	fejlesztés, tehetséggondozás	gyerekek	eseti
Illéssy Alapítvány	fejlesztés, támogatás	gyerekek	eseti
Kisújszállási '56-os Emlékek Ápolása Baráti Kör	emléképolás	idősek	eseti
Kisújszállás Városi Ösztöndíj Alapítvány	felsőoktatásban tanulók támogatása	fiatalok	rendszeres
„Ránk bízott gyermekek jövőjéért” Alapítvány	esélyegyenlőség, integráció biztosítása	gyerekek, fogyatékkal élők	eseti
Református Iskoláinkért Alapítvány	támogatás	gyerekek	eseti
„Szülők a gyermekekért” Alapítvány	támogatás, fejlesztés	gyerekek	eseti
Mozgássérültek JNSZ Megyei Egyesülete Kisújszállási Csoportja	támogatás	mozgássérült emberek	eseti

A szervezetek működése és rendezvényeik szervezésének támogatása mellett az önkormányzat az egyesületeket bevonja az őket érintő döntések előkészítésébe is. A civil szervezetek függetlenségét elismeri és tiszteletben tartja, emellett pedig partneri viszonyt alakított ki velük. Évente egy alkalommal tartunk minden civil szervezetet érintő találkozót, melyen az éves programokat, a felmerülő kérdéseket beszéljük meg és egyeztetjük. Ezen kívül aktuális eseményekhez kapcsolódóan hívunk össze megbeszéléseket. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek. Kölcsönösen segítjük egymást pályázatok benyújtásában, a szervezetek által nyert pályázatokat van, hogy anyagilag is támogatjuk.

Az önkormányzat a szervezeteket helyiség biztosításával is segíti. Több alkalommal ad helyszínt a Városházakiállításoknak, megnyitó ünnepségeknek, bálóknek, rendezvényeknek. Emellett az önkormányzat közművelődési intézménye, a Kisújszállási Művelődési Központ és Könyvtár, benne a Vigadó Kulturális Központ is biztosít helyszínt a rendezvényeknek, valamint állandó találkozóhelyet több szervezetnek. Ezen helyszínek is elősegítik, hogy a város lakói könnyen és ingyenesen hozzáférhessenek a kulturális programokhoz és szolgáltatásokhoz. Az önkormányzat és intézményei mellett a székházzal rendelkező szervezetek is segítenek a rendezvények helyszínének biztosításában.

Kisújszállás Város Önkormányzata tizenkét különböző szervezetnek tagja, ezek között négy társulásban működik együtt egyes feladatok ellátására. Tagja a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulásnak, illetve székhelye a Nagykun Hagyományörző Társulásnak, az Önkormányzati Társulás az Észak-alföldi Régió Ivóvízminőségének Javításáért szervezetnek, valamint a Kisújszállás, Kenderes, Ecsegfalva Mikrotérségi Központi Orvosi Ügyeleti Társulásnak.

Önkormányzatunk együttműködési megállapodást kötött a helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzattal is, mely kiterjed a Roma Nemzetiségi önkormányzat működési feltételeinek biztosítására, a pénzügyi és gazdálkodási feladatainak segítésére, a döntésekben való együttműködésre.

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományörzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

9 A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzés előkészítésében részt vettek a városban dolgozó szociális, egészségügyi, köznevelési, közművelődési szakemberek. Módszere az online és személyes kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd a program tervezet véleményezésére koncentrált.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságának biztosítására az önkormányzat honlapja és a helyi média is rendelkezésre áll.

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívtunk össze.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Az intézkedési terv a megjelölt hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és a társadalmi integráció esélye, a hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedésekkel valósul meg. Az intézkedési terv olyan beavatkozásokat fogalmaz meg, amelyek a helyzetelemzésben feltárt problémákra nyújtanak megoldást.

1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása	fejlesztési lehetőségek
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1. A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség.	Közfoglalkoztatási programok folytatása a következő években.
	2. A településen lakhatási szegregáció áll fenn, az ott élők életkörülményei nem megfelelőek.	Lakhatási szegregáció felszámolása, vagy az ott élők életkörülményeinek javítása.
	3. A mélyszegénységben élők nagyon rossz körülmények között élnek, kevés az önkormányzati bérlakás	Önkormányzati bérlakások építése.
	4. A városi állampolgárok egészségügyi állapota megfelel az országos mutatóknak, nem jó.	Egészségügyi szűrések népszerűsítése.
Gyermekek	5. A köznevelési rendszer átalakításával az önkormányzat fenntartói státusza megszűnt.	Továbbra is szükséges fenntartani az önkormányzat által biztosított programokat, támogatási rendszereket.
	6. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet igazolását nem minden arra jogosult kérelmezi.	Szülők tájékoztatása a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetűeknek járó lehetőségekről.
	7. Nincs elegendő bölcsődei férőhely.	Bölcsődei férőhelyek számának növelése/új bölcsőde építése.
Nők	8. A 0-3 éves korosztály számának növekedésével, illetve a GYES extra bevezetésével olyan helyzet alakult ki, melyben egyértelmű a tartós bölcsődei férőhelyhiány.	Bölcsődei férőhelyek számának növelése/új bölcsőde építése.
Idősek	9. Az idősek bentlakásos ellátását, gondozását végző intézmény Kisújszállás, Téglagyár utca 10. sz. alatti működik. Az épületegyüttes rossz állapotú, egyes szárnyaiban nincsenek meg a jogszabályban előírt követelmények.	Bentlakásos ellátásnak helyt adó épületegyüttes felújítása, korszerűsítése, bővítése szükséges.
	10. Az ellátás iránt megnövekedett igény miatt hosszú várólista alakult ki.	Az ellátás férőhelyszámának növelése/új szárny, új épület építése.
	11. Az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek növekvő aránya.	Közfoglalkoztatási programokba történő bevonás, képzésekről tájékoztatás, a képzéseken való részvétel folyamatos biztosítása.
Fogyatékkal élők	12. A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100%-os.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, közterületek, különösen a járdák fizikai akadálymentesítése, figyelemmel a felújítások során a látás- és hallássérültek tájékozódását elősegítő eszközökre is.

2. A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	A következőkben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1. Tartós munkanélküliség megszüntetése	Kisújszállási Városgazdálkodási Nonprofit Kft., Kisújszállási Polgármesteri Hivatal, Polgármester
	2. Szegregáció felszámolás, életkörülmények javítása.	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Kisújszállási Polgármesteri Hivatal, Polgármester
	3. Mélyszegénységben élők lakhatási körülményeinek javítása.	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Kisújszállási Polgármesteri Hivatal, Polgármester
	4. Egészségügyi szűrések népszerűsítése	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Kumánia Gyógyfürdő Kft., Kisújszállási Polgármesteri Hivatal, Polgármester
Gyermekek	5. Önkormányzati támogatások fenntartása	Kisújszállási Református Egyházközség, Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy (mint fenntartók), oktatási intézmények vezetői, oktatási referens, Polgármester
	6. Tájékoztatás a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet igazolásával járó kedvezményekről	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, JNSZMKH KGJH Gyámügyi és Igazgatási Osztály, JNSZ Területi Gyermekvédelmi Szakosztály, Kisújszállási Polgármesteri Hivatal, Polgármester
	7. Bölcsődei férőhely számának bővítése	városi bölcsőde vezetője, Kisújszállási Polgármesteri Hivatal, Polgármester
Nők	8. Bölcsődei férőhely számának bővítése	városi bölcsőde vezetője, Kisújszállási Polgármesteri Hivatal, Polgármester
Idősek	9. Szociális otthon épületének felújítása	szociális gondozási központ vezetője, Kisújszállási Polgármesteri Hivatal, Polgármester
	10. Új szociális otthon/idősek otthona építése	szociális gondozási központ vezetője, Kisújszállási Polgármesteri Hivatal, Polgármester
	11. Az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek bevonása közfoglalkoztatási programokba	Kisújszállási Városgazdálkodási Nonprofit Kft., Kisújszállási Polgármesteri Hivatal, Polgármester
Fogyatékkal élők	12. Akadálymentesítés	civil szervezetek, intézmények, Kisújszállási Polgármesteri Hivatal, Polgármester

Jövőképünk

Kisújszállás település önkormányzata céljának és feladatának tartja a lakosság teljes körű esélyegyenlőségének biztosítását azáltal, hogy a magzati kortól az utolsó útig minden lakos megkapja szükséglete szerint a lehetőséget és ellátást.

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák egyenjogú polgárai a városnak, és érdekeik szerinti megbecsülésben részesülnek.

Fontos, hogy a mélyszegénységben élők számára a kiemelkedés lehetősége nyitott legyen. Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek családban történő nevelkedését és esélyegyenlőségének biztosítását, szükségleteinek kielégítését, hátrányaik csökkentését, tehetségük kibontakozásának megsegítését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek szükségleteinek kielégítésére, testi-lelki gondozására, igények szerinti megsegítésére.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az igényeik szerinti munkakészségeik fejlesztését ill. képzésüket.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők életminőségének javítására, az igények szerinti teljes élet megteremtésére.

3. Az intézkedési területek részletes kifejtése

1.

Az intézkedés címe	Tartós munkanélküliség megszüntetése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Tartós munkanélküliek számának csökkentése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Közfoglalkoztatási programok folytatása következő években.
Résztvevők és felelős	Kisújszállási Polgármesteri Hivatal munkatársai, Polgármester
Partnerek	Kisújszállási Városgazdálkodási Nonprofit Kft.
Határidő(k) pontokba szedve	2022. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	közfoglalkoztatási hatósági szerződés, közfoglalkoztatási munkaszerződések
Kockázatok és csökkentésük eszközei	a Kormány nem indít közfoglalkoztatási programot
Szükséges erőforrások	közfoglalkoztatás lebonyolítását végző humánerőforrás

2.

Az intézkedés címe	Szegregáció felszámolása, életkörülmények javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A településen lakhatási szegregáció áll fenn, az ott élők életkörülményei rosszak. 6 szegregátum van településünkön.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú-távú időegységekre bontásban	A szegregátumok felszámolása vagy az ott élők életkörülményeinek javítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A szegregátumok felszámolása vagy az ott élők életkörülményeinek javítása.
Résztvevők és felelős	Kisújszállási Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és -üzemeltetési Osztályának munkatársai, Polgármester
Partnerek	Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	2022. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszú-távon), valamint fenntarthatósága	megszűnt szegregátumok száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	nem lesz pályázati forrás
Szükséges erőforrások	uniós és/vagy hazai pályázati forrás, 6 millió Ft/fő

3.

Az intézkedés címe	Mélyszegénységben élők lakhatási körülményeinek javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A mélyszegénységben élők nagyon rossz lakáskörülmények között élnek, kevés az önkormányzati bérlakás
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú-távú időegységekre bontásban	A mélyszegénységben élők életkörülményeinek javítása, önkormányzati bérlakások építésével.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Önkormányzati bérlakások építése.
Résztvevők és felelős	Kisújszállási Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és -üzemeltetési Osztályának munkatársai, Polgármester
Partnerek	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	2022. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Önkormányzati bérlakások számának növelése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	nem lesz pályázati forrás
Szükséges erőforrások	uniós és/vagy hazai pályázati forrás, 6 millió Ft/fő

4.

Az intézkedés címe	Egészségügyi szűrések népszerűsítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A városi állampolgárok egészségügyi állapota megfelel az országos mutatóknak, nem jó.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Javul a lakosság egészségügyi állapota.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Egészségügyi szűrések népszerűsítése az önkormányzat és intézményei honlapján, facebook oldalán, az önkormányzati hirdetőtáblákon.
Résztvevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Kumánia Gyógyfürdő Kft., civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2022. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	szűrőprogramokon résztvevők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	szűrőprogramok hiánya, érdektelenség
Szükséges erőforrások	humán erőforrás

5.

Az intézkedés címe	Önkormányzati támogatások fenntartása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A köznevelési rendszer átalakításával az önkormányzat fenntartói státusza megszűnt.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Célunk, hogy az önkormányzatok fenntartói státuszának megszűnése ellenére erősítsük a gyermekek városhoz való kötődését a településünk népességmegtartó erejének növelése érdekében.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Továbbra is szükséges fenntartani az önkormányzat által biztosított programokat, támogatási rendszereket.
Résztvevők és felelős	oktatási referens, Polgármester
Partnerek	Kisújszállási Református Egyházközség, Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy (mint fenntartók), oktatási intézmények vezetői
Határidő(k) pontokba szedve	2022. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	éves költségvetés
Kockázatok és csökkentésük eszközei	pénzügyi forrás hiánya
Szükséges erőforrások	pénzügyi forrás 2 millió Ft/év

Az intézkedés címe	Tájékoztatás a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet igazolásával járó kedvezményekről.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet igazolását nem minden arra jogosult kérelmezi.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek hozzájutnak a kedvezményekhez.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Szülők tájékoztatása a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetűeknek járó lehetőségekről.
Résztvevők és felelős	Kisújszállási Polgármesteri Hivatal Igazgatási Osztály munkatársai, Polgármester
Partnerek	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, JNSZ Gyámügyi és Igazgatási Osztály, JNSZ Területi Gyermekvédelmi Szakosztály
Határidő(k) pontokba szedve	2022. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	tájékoztatók
Kockázatok és csökkentésük eszközei	nincs
Szükséges erőforrások	humán erőforrás

Az intézkedés címe	Bölcsődei férőhely számának bővítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A bölcsődés korú gyermekek napközbeni ellátása nem teljeskörűen megoldott, nincs elegendő bölcsődei férőhely, várólista alakult ki Bölcsődei férőhelyek száma jelenleg 36
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Bölcsődei várólista megszünése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Új bölcsőde építése
Részvevők és felelős	Kisújszállási Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és -üzemeltetési Osztályának munkatársai, Polgármester
Partnerek	városi bölcsőde vezetője
Határidő(k) pontokba szedve	2022. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Min. 50 férőhelyes új bölcsőde
Kockázatok és csökkentésük eszközei	pályázati forrás hiánya
Szükséges erőforrások	uniós és/vagy hazai pályázati forrás, 600 millió Ft

8.

Az intézkedés címe	Bölcsődei férőhely számának bővítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A 0-3 éves korosztály számának növekedésével, illetve a GYES extra bevezetésével olyan helyzet alakult ki, melyben egyértelmű a tartós bölcsődei férőhelyhiány. Férőhelyek száma jelenleg 36
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Bölcsődei várólista megszünése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Új bölcsőde építése
Résztvevők és felelős	Kisújszállási Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és -üzemeltetési Osztályának munkatársai, Polgármester
Partnerek	városi bölcsőde vezetője
Határidő(k) pontokba szedve	2022. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Min. 50 férőhelyes új bölcsőde
Kockázatok és csökkentésük eszközei	pályázati forrás hiánya
Szükséges erőforrások	uniós és/vagy hazai pályázati forrás, 600 millió Ft

Az intézkedés címe	Szociális otthon épületének felújítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idősek bentlakásos ellátását, gondozását végző intézmény (szociális otthon) Kisújszállás, Téglagyár utca 10. sz. alatti működik. Az épületegyüttes rossz állapotú, egyes szárnyaiban nincsenek meg a jogszabályban előírt követelmények.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az idősek életkörülményeinek javulása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Bentlakásos ellátásnak helyt adó épületegyüttes felújítása, korszerűsítése, bővítése szükséges.
Résztevők és felelős	Kisújszállási Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és -üzemeltetési Osztályának munkatársai, Polgármester
Partnerek	szociális gondozási központ vezetője
Határidő(k) pontokba szedve	2020. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Megújult szociális otthon.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	pályázati forrás hiánya
Szükséges erőforrások	uniós és/vagy hazai pályázati forrás, 300 millió Ft

10.

Az intézkedés címe	Új szociális otthon/idősek otthona építése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A bentlakásos idősellátás iránt megnövekedett igény miatt hosszú várólista alakult ki. Férőhelyek száma jelenleg: 120
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az ellátás férőhelyszámának növelésével megoldódjon az idősök bentlakásos ellátása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az ellátás férőhelyszámának növelése/új szárny, új épület építése.
Résztvevők és felelős	Kisújszállási Polgármesteri Hivatal Kisújszállási Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és -üzemeltetési Osztályának munkatársai, Polgármester
Partnerek	szociális gondozási központ vezetője
Határidő(k) pontokba szedve	2022. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Új szociális otthon/idősek otthona, min. 100 férőhellyel
Kockázatok és csökkentésük eszközei	pályázati forrás hiánya
Szükséges erőforrások	uniós és/vagy hazai pályázati forrás, 1,5 milliárd Ft

11.

Az intézkedés címe	55 év feletti regisztrált munkanélküliek bevonása közfoglalkoztatási programokba
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	55 év feletti regisztrált munkanélküliek növekvő aránya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek arányának csökkentése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Közfoglalkoztatási programokba történő bevonás, képzésekről tájékoztatás, a képzéseken való részvétel folyamatos biztosítása.
Résztevők és felelős	Kisújszállási Polgármesteri Hivatal munkatársai, Polgármester
Partnerek	Kisújszállási Városgazdálkodási Nonprofit Kft.,
Határidő(k) pontokba szedve	2022. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek között a közfoglalkoztatásba bevontak aránya.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	nem indul közfoglalkoztatási program, a munkanélküli nem kíván a programban részt venni
Szükséges erőforrások	humán erőforrás

Az intézkedés címe	Akadálymentesítés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100%-os.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Esélyegyenlőség biztosítása a fogyatékkal élők számára.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, közterületek, különösen a járdák fizikai akadálymentesítése, figyelemmel a felújítások során a látás- és hallássérültek tájékozódását elősegítő eszközökre is.
Résztvevők és felelős	Kisújszállási Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és -üzemeltetési Osztályának dolgozói, Polgármester
Partnerek	civil szervezetek, intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	2022. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	felújított járdák, közterek, középületek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	pénzügyi forrás hiánya
Szükséges erőforrások	önkormányzati pénzügyi forrás, uniós és/vagy hazai pályázati forrás 250 millió Ft

4. Összegző táblázat - Intézkedési Terv

5. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

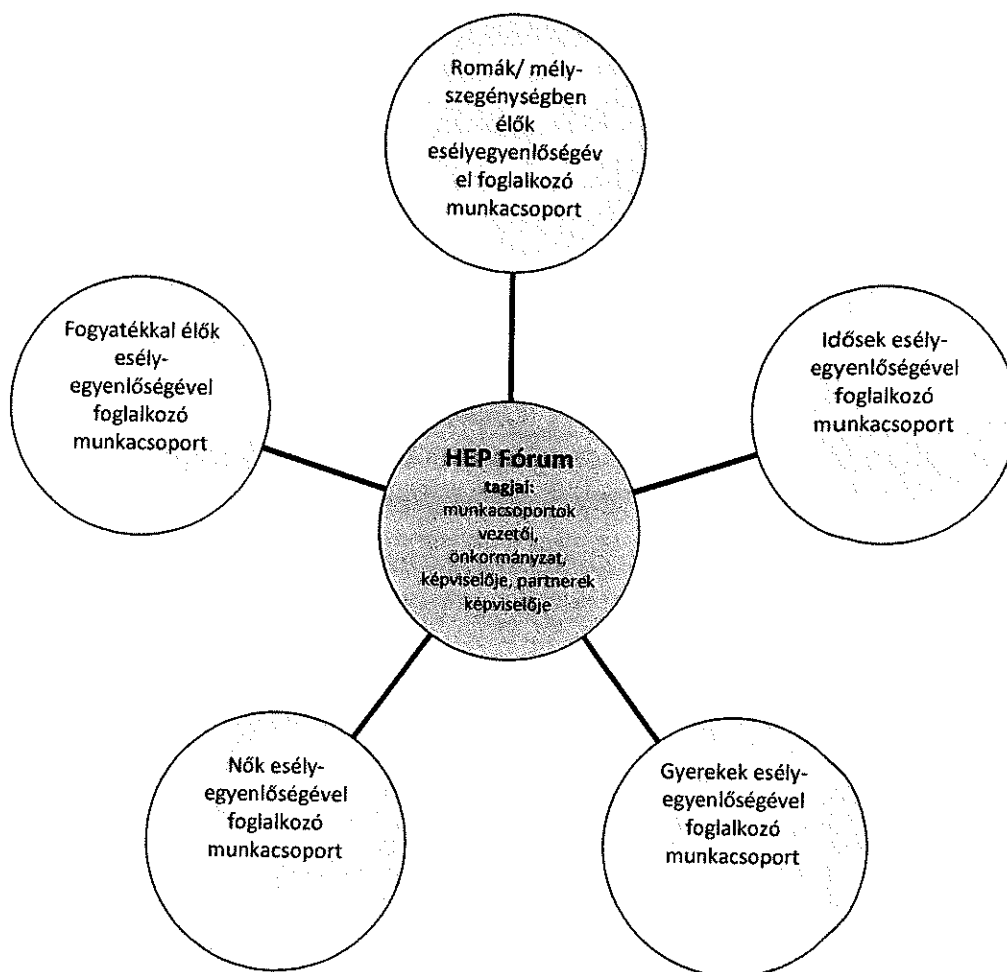
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,

- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek,
- felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában,
- az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak,
- az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Kisújszállás Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadását megelőzően a konzultáció és véleményformálás lehetőségét minden, a megvalósításba bevont szakmai és társadalmi partner számára biztosítja.

Annak érdekében, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósítása hatékony, a tervezett intézkedések hosszú távú érvényesülése, fenntartható fejlődése biztosított legyen, Kisújszállás Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Fórumot állít fel és működtet.

A Helyi Esélyegyenlőségi Fórum tagjai:

- települési önkormányzat képviselője
- önkormányzati intézmény, szolgáltatók képviselői
- nem önkormányzati intézmények képviselői
- civil partnerek képviselői
- roma nemzetiségi önkormányzat képviselője
- egyházi és/vagy iskolai delegáltak

A Helyi Esélyegyenlőségi Fórum feladatai:

- A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulásának nyomon követése, dokumentálása;
- a kitűzött célok megvalósulásának vizsgálata, a szükséges beavatkozások meghatározása, beépítése az Intézkedési tervbe;
- a Helyi Esélyegyenlőségi Program kétévenkénti felülvizsgálata;
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása;
- a Helyi Esélyegyenlőségi Program és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, társadalmi konzultációra bocsátása.

Az Intézkedési tervben megjelenített intézkedések részletes tartalmi kidolgozása, a megvalósítandó tevékenységek tervezése az adott szakterület és intézménycsoport képviselőinek aktív részvételével, az e célból létrehozott *tematikus munkacsoportokon belül* valósul meg.

6. A program nyilvánossága

A Helyi Esélyegyenlőségi Program számára minél szélesebb nyilvánosság biztosítása szükséges. Az esélyegyenlőségi intézkedések hatékony megvalósulása, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakításának érdekében Kisújszállás Város Önkormányzata a Programot közzéteszi, az egyes intézkedések várható és elért eredményeiről a lakosságot tájékoztatja, illetve évente fórumot szervez.

Felelős: Helyi Esélyegyenlőségi Fórum vezetője

Határidő: minden év október 31.

7. Kötelezettségek és felelősségi körök

Kisújszállás Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának *végrehajtásáért* a települési önkormányzat részéről a polgármester felel.

A polgármester feladata és felelőssége:

- annak biztosítása, hogy a település minden lakója, de főként az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program, illetve, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és a településen működő intézmények, szolgáltatók dolgozói ismerjék és kövessék a benne foglaltakat;
- annak biztosítása, hogy az önkormányzat, illetve az egyes intézmények vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget az intézkedések végrehajtásához;
- az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben a szükséges lépéseket megtétele, a jogsértés következményeinek elhárítása céljából a szükséges intézkedések megtétele.

Kisújszállás Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja megvalósításának *koordinációjáért* a települési önkormányzat részéről az esélyegyenlőségi munkatárs, a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum vezetője felel.

A Helyi Esélyegyenlőségi Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- az intézkedési tervben érintett felek tevékenységének összehangolása, koordinálása;
- az intézkedések végrehajtásának nyomon követése;
- a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum munkájának koordinálása.

8. Elfogadás módja és dátuma

Kisújszállás Város Helyi Esélyegyenlőségi Programját a szakmai és társadalmi megvitatását követően az önkormányzat képviselőtestülete megvitatta, és 308/2018. (XII. 20.) számú határozatával elfogadta.

Kisújszállás,

Kecze István
polgármester

